

Rapport

Datum: 6 november 2007
Rapportnummer: 2007/243

Klacht

Verzoekster klaagt erover dat de Belastingdienst/Haaglanden/kantoor Den Haag:

haar niet in aanmerking heeft gebracht voor automatische toekenning van een voorlopige teruggaaf heffingskortingen (VT) over 2005, ondanks het feit dat zij op dat moment rechtmatig in Nederland verbleef en sedert meer dan acht jaar in Nederland woonde;

haar over 2005 niet eerder voor de VT in aanmerking heeft gebracht dan nadat haar vergunning tot verblijf - waarvan de geldigheid op 26 juni 2005 afliep - was verlengd;

niet kan garanderen dat zij vanaf het jaar 2007 en zolang zij rechtmatig verblijf houdt in Nederland wel in aanmerking komt voor een automatische VT;

aan de toekenning en uitbetaling van de (automatische) VT aan vreemdelingen zodanige voorwaarden verbindt dat vreemdelingen als verzoekster hierdoor onevenredig worden benadeeld.

Beoordeling

I. Inleiding

Verzoekster is een alleenstaande ouder en vormt samen met haar twee kinderen een gezin. Zij heeft de Marokkaanse nationaliteit. Eind 2004 woonde verzoekster meer dan acht jaar in Nederland op basis van een vergunning tot verblijf vanwege verblijf bij ouders. Deze vergunning liep op 26 juni 2005 af. Om deze reden vroeg verzoekster in april 2005 een zelfstandige vergunning tot verblijf aan, welke op 26 augustus 2005 werd verstrekt.

2. Verzoekster ontving over het jaar 2005 een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB) naar de norm van een alleenstaande ouder. Over het jaar 2004 ontving verzoekster een voorlopige teruggaaf tot een bedrag van € 2.527.

3. Begin 2005 kreeg verzoekster van de Belastingdienst bericht dat zij niet voor een voorlopige teruggaaf 2005 in aanmerking kwam. Op een door verzoekster alsnog ingediend verzoek om een voorlopige teruggaaf 2005 werd haar door de Belastingdienst bij beslissing van 20 april 2005 meegedeeld dat zij hierop geen aanspraak kon maken. Daarbij werd aangegeven dat verzoekster recht had op uitbetaling van de voorlopige teruggaaf 2005 als zij in 2005 meer dan zes maanden dezelfde fiscale partner had. Aan deze zesmaandsperiode werd door verzoekster niet voldaan, omdat uit de informatie van de Immigratie- en Naturalisatiedienst bleek dat zij geen rechtsgeldige verblijfstitel had waarvan de geldigheidsdatum ná 2 juli 2005 lag.

4. Na ontvangst van haar nieuwe verblijfsdocument diende verzoekster op 13 september 2005 opnieuw een verzoek om een voorlopige teruggaaf 2005 in. Deze werd haar bij beslissing van 15 november 2005 toegekend. De voorlopige teruggaaf 2005 bedroeg € 2.017 en bestond uit de alleenstaande ouderkorting, de kinderkorting en de aanvullende kinderkorting. In november 2005 en december 2005 vond de uitbetaling van het bedrag van € 2.017 aan verzoekster in twee delen plaats.

5. Bij brief van haar gemachtigde van 13 april 2006 diende verzoekster bij de Belastingdienst een klacht in over het feit dat de verblijfstitel als voorwaarde werd gesteld voor het toekennen van de voorlopige teruggaaf. Verzoekster had hierdoor tot november 2005 geen betaling van de voorlopige teruggaaf ontvangen, terwijl zij deze juist gelet op de hoogte van haar inkomen hard nodig had. Verzoekster meende dat de Belastingdienst haar de voorlopige teruggaaf 2005 automatisch had dienen te verlenen.

6. Door de Belastingdienst werd bij brief van 4 mei 2006 op de klacht gereageerd. Deze reactie was voor verzoekster aanleiding zich bij brief van 26 juni 2006 tot de Nationale ombudsman te wenden. Een afschrift van deze brief werd gestuurd aan het Ministerie van Financiën. In reactie hierop gaf het ministerie aan tot een inhoudelijke beantwoording van de daarin vervatte klachten over te gaan. Om deze reden werd de beslissing van de Nationale ombudsman om tot onderzoek over te gaan opgeschort. Het ministerie reageerde op de brief van de gemachtigde van verzoekster van 26 juni 2006 bij brief van 24 augustus 2006. Deze reactie van het ministerie was voor verzoekster aanleiding zich bij brief van 13 oktober 2006 (opnieuw) tot de Nationale ombudsman te wenden.

II. Ten aanzien van het niet in aanmerking brengen van verzoekster voor automatische toekenning van een voorlopige teruggaaf over 2005

1. Verzoekster klaagt er in de eerste plaats over dat zij door de Belastingdienst voor het jaar 2005 niet voor een automatische verlening van de voorlopige teruggaaf 2005 in aanmerking is gebracht. Verzoekster had over het jaar 2004 een voorlopige teruggaaf ontvangen. Op basis hiervan had de Belastingdienst haar - gelet op de per 1 januari 2005 ingevoerde procedure van jaarlijkse automatische verlenging van de voorlopige teruggaaf - voor een automatische verlening van de voorlopige teruggaaf 2005 in aanmerking dienen te brengen. Van een wijziging in haar persoonlijke of financiële situatie, op grond waarvan haar een eventueel recht op de voorlopige teruggaaf over 2005 zou kunnen worden ontzegd, was geen sprake. Ook verblijfsrechtelijk was er geen enkel beletsel. Zij woonde reeds acht jaar in Nederland en beschikte over een vergunning tot verblijf.

2. Eerst vanaf november 2005 is de voorlopige teruggaaf 2005 aan verzoekster betaalbaar gesteld, waarbij de uitbetaling in de maanden november en december 2005 plaatsvond. Als gevolg hiervan heeft verzoekster over de eerste tien maanden van 2005 niet de beschikking gehad over de maandelijkse termijnen van de haar toekomende voorlopige teruggaaf voor 2005 ten bedrage van € 2.017. Dit terwijl zij deze gelet op het

minimumniveau van haar inkomen moeilijk kon missen.

3. De minister achtte de klacht van verzoekster niet gegrond. Ter motivering van dit standpunt gaf de minister eerst een uiteenzetting van het administratieve proces voor de voorlopige teruggaaf, dat uit twee delen bestaat. Het eerste deel is de aanvraag van een voorlopige teruggaaf voorafgaand of in de loop van het jaar, of een wijziging in de loop van het jaar. Het tweede deel betreft de jaarlijkse automatische verlenging van de voorlopige teruggaaf welke per 2005 is ingevoerd. Met betrekking tot de eerste aanvraag moet iedere belastingplichtige zelf actie ondernemen. Daarbij is de procedure zo ingericht dat de inspecteur binnen 6 tot 8 weken beoordeelt of een belastingplichtige voor een voorlopige teruggaaf in aanmerking komt. De jaarlijkse automatische verlenging van de voorlopige teruggaaf is een volledig geautomatiseerd proces. Op grond van de lopende voorlopige teruggaaf in het kalenderjaar wordt nagegaan of voor het volgend jaar een automatische voorlopige teruggaaf kan worden verleend. Belastingplichtigen die volgens de gegevens van de Belastingdienst niet in aanmerking komen voor een automatische voorlopige teruggaaf ontvangen hierover bericht. Dit zijn bijvoorbeeld belastingplichtigen die door de leeftijd van de kinderen niet meer in aanmerking komen voor de kinderkorting, of belastingplichtigen die geen partner meer hebben.

4. Vervolgens ging de minister nader in op de relatie tussen de verblijfsstatus van een belastingplichtige en de verlening van een (automatische) voorlopige teruggaaf. De minister gaf aan dat de eerste aanvraag/wijziging van een belastingplichtige met een verblijfsstatus door de inspecteur individueel wordt beoordeeld. Naar aanleiding van de antwoorden op Kamervragen was besloten om de risico's bij het uitbetalen van de voorlopige teruggaaf aan mensen met een ongeldige of tijdelijke verblijfsstatus te verminderen. Met een tijdelijke verblijfsstatus wordt bedoeld dat deze korter dan zes maanden in het betreffende kalenderjaar geldig is. Als gevolg hiervan komt iemand voor een voorlopige teruggaaf in aanmerking als hij een geldige verblijfstitel heeft voor meer dan een half jaar in het desbetreffende kalenderjaar. Die termijn is de referentieperiode. De inspecteur beschikt daarbij voor aanvragen van mensen met een verblijfsstatus, voor wie beoordeeld moet worden of zij in aanmerking komen voor de heffingskorting, over een aparte werkinstructie. Hier zijn ook aparte brieven voor. De behandeling van verzoeken van deze groep belastingplichtigen hoeft niet langer te duren dan de gebruikelijke doorlooptijd voor een eerste aanvraag/wijziging.

5. Met betrekking tot de automatische voorlopige teruggaaf gaf de minister aan dat belastingplichtigen die volgens de GBA een bepaalde verblijfscode hebben niet in aanmerking worden gebracht voor een automatische voorlopige teruggaaf. Zij krijgen hierover apart bericht van de Belastingdienst. Als belastingplichtigen vinden dat zij wel in aanmerking komen voor een voorlopige teruggaaf kunnen zij hierom verzoeken. De situatie duurt in ieder geval totdat de Belastingdienst voldoende en actuele gegevens heeft over de verblijfsstatus om zonder risico's ook in die gevallen geautomatiseerd een voorlopige teruggaaf te kunnen verstrekken.

6. Volgens opgave van de minister kwam over het jaar 2005 geen enkele verblijfscode in aanmerking voor een automatische voorlopige teruggaaf. Dat waren 20.684 belastingplichtigen. Voor de voorlopige teruggaaf over 2006 kwamen drie verblijfscodes - de codes 31, 32 en 98 (zie Achtergrond, onder 1.) - niet in aanmerking voor een automatische voorlopige teruggaaf. De mensen met een verblijfscode 31 en 32 verblijven wel rechtmatig in Nederland maar zijn niet verzekerd voor de volksverzekeringen. Als zij daar niet voor verzekerd zijn, hebben zij geen recht op het premiedeel van de heffings-kortingen. De mensen met een verblijfscode 98 hebben geen verblijfstitel meer. Eveneens niet in aanmerking kwamen belastingplichtigen met een verblijfstitel die minder dan zes maanden in het betreffende kalenderjaar geldig was. In 2006 kwamen als gevolg hiervan 9.876 belastingplichtigen niet in aanmerking voor een automatische voorlopige teruggaaf. Over 2007 was het beleid hetzelfde als over 2006. Over 2007 waren nog geen aantallen bekend.

7. Naar de mening van de minister was er parlementaire verantwoording afgelegd over de beslissing om belastingplichtigen met een verblijfsstatus geen automatische voorlopige teruggaaf te verstrekken. Verwezen werd hiertoe naar de beantwoording van de Kamervragen van 4 februari 2005 van het kamerlid de Wit (zie Achtergrond, onder 9).

8. In dit verband wordt het volgende opgemerkt. Uit het onderzoek is gebleken dat met ingang van het jaar 2005 een aanscherping van de controle op de voorlopige teruggaven heeft plaatsgevonden. Eén van de in het kader van deze aanscherping getroffen beleids-maatregelen is een controle vooraf op de verblijfsrechtelijke status van belastingplichtigen die voor een voorlopige teruggaaf in aanmerking wensen te komen. Dit mede naar aanleiding van in dit verband door de Kamer gestelde vragen (zie Achtergrond, onder 7.) over de uitbetaling van de algemene heffingskorting aan illegalen. Vanwege deze aanscherping van het beleid dient door de Belastingdienst vooraf aan de toekenning van de voorlopige teruggaaf de verblijfsstatus te worden gecontroleerd alsmede komen belastingplichtigen die mogelijk niet rechtmatig in Nederland verblijven niet voor een geautomatiseerde voorlopige teruggaaf in aanmerking. Gelet op hetgeen dienaangaande in de Kamervragen en in het antwoord daarop door de staatsecretaris is gesteld heeft men hierbij met name oog gehad voor voorlopige teruggaven in het kader van de heffingskortingen. Voor het jaar 2005 had dit tot gevolg dat geen enkele verblijfscode in aanmerking werd gebracht voor een automatische toekenning van een voorlopige teruggaaf. In 2006 en 2007 is deze situatie in zoverre veranderd, dat over deze jaren belastingplichtigen met een verblijfstitel die minder dan zes maanden in het betreffende kalenderjaar geldig was alsmede belastingplichtigen met de verblijfscodes 31, 32 of 98 niet voor een automatische toekenning van een voorlopige teruggaaf in aanmerking werden gebracht.

9. De vraag dient zich aan of het hieraan ten grondslag liggende beleid - in aanmerking genomen de aan de minister in dit opzicht op zich toekomende beleidsvrijheid - de toets der behoorlijkheid kan doorstaan.

10. Het redelijkheidsevereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is. Dit brengt met zich mee dat bij een aanscherping van een controlebeleid het belang van de daarbij te realiseren doelstelling dient te worden afgewogen tegen het belang van de burgers die het aangaat en de uitkomst van die belangenafweging in het licht van de te realiseren doelstelling niet onredelijk is.

11. Nu het te beoordelen beleid betrekking heeft op van elkaar verschillende groepen belastingplichtigen zal ten aanzien van iedere groep van belastingplichtigen met betrekking tot diens uitsluiting van de automatische toekenning van de voorlopige teruggaaf een afzonderlijke beoordeling plaatsvinden. De in het jaar 2005 gehanteerde werkwijze (uitsluiting van alle verblijfscodes) zal daarbij niet worden betrokken, nu deze met ingang van 2006 is komen te vervallen. Voor de beoordeling van de klacht van verzoekster maakt dit geen verschil nu zij in beide jaren tot de categorie vreemdelingen behoorde die van een automatische toekenning van de voorlopige teruggaaf was uitgesloten.

12. Met betrekking tot de verblijfscode 98 (zie Achtergrond, onder 1.) geldt dat deze staat aangegeven indien iemand geen verblijfstitel meer heeft. In dat geval is de persoon in kwestie niet verzekerd op grond van de volksverzekeringen (zie Achtergrond, onder 2, 3 en 4.) en wordt ook niet op grond van het Besluit uitbreiding en beperking van verzekerden 1999 (BUB 1999; zie Achtergrond, onder 5.) in de kring van verzekerden getrokken. Op grond hiervan bestaat er geen recht op het premiedeel van de heffingskortingen. Nu het premiedeel het overgrote bestanddeel van de heffingskorting uitmaakt, is er in dat geval voldoende reden belastingplichtigen met een zodanige verblijfscode niet in aanmerking te brengen voor een automatische verstrekking van de voorlopige teruggaaf.

13. De verblijfscodes 31 en 32 (zie Achtergrond, onder 1.) zijn aan de orde indien men nog in afwachting is van de definitieve beslissing op de aanvraag tot het verlenen van een verblijfsvergunning voor bepaalde tijd regulier dan wel voor bepaalde tijd asiel. De betrokkene is dan niet automatisch verzekerd op grond van de volksverzekeringen. Op grond van artikel 4c BUB 1999 kan toch sprake zijn van een verzekeringsplicht. Men moet bij het verrichten van arbeid wel in het bezit zijn van een tewerkstellingsvergunning. Als in strijd met de Wet arbeid vreemdelingen (WAV) arbeid wordt verricht, behoort men niet tot de kring van verzekerden en heeft men geen recht op het premiedeel van de heffingskorting. Daarmee is het recht op het premiedeel van de heffingskortingen bij deze verblijfscodes afhankelijk van de vraag of de betrokkene arbeid verricht (en wel met een tewerkstellingsvergunning) en zonder informatie hierover niet vast te stellen. Ook hierin kan aanleiding gevonden worden deze categorie van belastingplichtigen niet automatisch voor een voorlopige teruggaaf in aanmerking te brengen.

14. Belastingplichtigen met een verblijfstitel, die minder dan zes maanden in het betreffende kalenderjaar geldig is, worden volgens het aangescherpte beleid eveneens niet voor een automatische verlening van de voorlopige teruggaaf in aanmerking gebracht.

De periode van meer dan zes maanden waaraan de verblijfstitel wordt getoetst is daarbij, volgens de minister, ontleend aan artikel 8.9, eerste lid, van de Wet IB 2001 (zie Achtergrond, onder 6.). De verwijzing naar dit artikel zou daarbij geen betrekking hebben op een voorwaarde voor fiscaal partnerschap. Het zou zien op de termijn waarin fiscaal partnerschap moet hebben bestaan om in aanmerking te komen voor uitbetaling van de algemene heffingskorting. Uit de wetsgeschiedenis van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 zou blijken waarom gekozen is voor die referentieperiode. Bij de belastingheffing gaat het namelijk om de draagkrachtmetering per heffingsperiode en deze is in de regel het kalenderjaar. Uit het oogpunt van draagkracht achtte de wetgever het niet juist om een korting/toeslag toe te kennen, als de situatie waarvoor de korting is bedoeld minder dan zes maanden heeft geduurd; aldus de minister.

15. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman is het zeer de vraag of de minister in deze zienswijze op de systematiek van de heffingskortingen kan worden gevolgd. Met name gelet op hetgeen daaromtrent in de Memorie van Toelichting op de Wet inkomstenbelasting 2001 (zie Achtergrond, onder 10.) is vermeld. Blijkens deze Memorie van Toelichting leidt de omzetting van de belastingvrije som in een heffingskorting ertoe dat in de samenloop tussen belasting- en premieheffing een aantal verbijzonderingen noodzakelijk zijn, die tegelijkertijd een verdergaande integratie van belasting- en premieheffing tot gevolg hebben. De regels, waarin deze verbijzondering zijn vervat, zijn deels terug te vinden in de Wet inkomstenbelasting 2001 en worden voor een ander deel opgenomen in de Wet financiering volksverzekeringen. De kern van deze bepalingen is, dat de heffingskorting uiteenvalt in een component voor de inkomstenbelasting, een component voor de AOW, een component voor de ANW en een component voor de AWBZ. De vraag of recht bestaat op de heffingskortingcomponent voor de inkomstenbelasting wordt beantwoord in de Wet inkomstenbelasting 2001, terwijl de vraag of recht bestaat op de afzonderlijke componenten voor de volksverzekeringen beantwoord wordt aan de hand van de regelgeving in de Wet financiering volksverzekeringen.

Uit deze in de Memorie van Toelichting gegeven uitleg valt af te leiden dat in het kader van de heffingskorting(en) de systematiek van de Wet inkomstenbelasting 2001 uitsluitend relevant is voor zover het de component voor de inkomstenbelasting betreft. De componenten voor de volksverzekeringen worden volgens een eigen regiem beoordeeld, namelijk dat van de Wet financiering volksverzekeringen. Om deze reden reeds kan de uit de Wet inkomstenbelasting 2001 gedestilleerde referentieperiode van een half jaar voor de vaststelling van de volksverzekeringscomponenten van de heffingskorting(en) - welke het overgrote deel van de heffingskorting betreffen - niet als maatstaf dienen. Tevens is door de staatssecretaris van Financiën in zijn beantwoording van 26 januari 2005 van de Kamervragen van de leden Dezentjé Hamming en Visser van 25 juni 2004 (zie Achtergrond, onder 8.) aangegeven dat de belastingwetgeving geen onderscheid maakt tussen mensen met en mensen zonder verblijfsvergunning. Niet valt in te zien hoe uit diezelfde belastingwetgeving vervolgens tot de door de minister bedoelde zes

maandstermijn met betrekking tot de heffingskorting kan worden geconcludeerd. Enige bepaling met betrekking tot de geldigheid van een verblijfsdocument in relatie tot de algemene heffingskorting dan wel andere heffingskortingen wordt in de Wet IB 2001 niet genoemd. Artikel 8.9, eerste lid, van de Wet IB 2001, waarnaar in deze is verwezen, ziet uitsluitend op de verhoging van de gecombineerde heffingskorting in verband met fiscaal partnerschap. Om voor een verhoging van de gecombineerde heffingskorting in aanmerking te komen, dient een belastingplichtige in het betreffende belastingjaar gedurende meer dan zes maanden eenzelfde partner te hebben gehad. Ook voor een aantal andere specifieke heffingskortingen, zoals de kinderkorting en de een-ouderkorting, wordt een zesmaandsvereiste gesteld. Het betreft hier evenwel specifieke vereisten met betrekking tot specifieke heffingskortingen. Niet duidelijk is hoe hieruit de in het verscherpte controlebeleid geformuleerde eis voor een vergunning tot verblijf van meer dan zes maanden kan worden afgeleid.

16. Los hiervan betekent een geldigheid van een verblijfsvergunning van minder dan zes maanden in het betreffende kalenderjaar niet dat een betrokkene als gevolg hiervan ná afloop niet meer rechtmatig in Nederland zou verblijven. Indien tijdig verlenging dan wel omzetting van de aflopende vergunning wordt verzocht blijft het verblijf in beginsel rechtmatig totdat op het verzoek tot verlenging dan wel omzetting en de eventueel daarop volgende bezwaar- en beroepsprocedure is beslist. Zoals ook door de minister in zijn reactie aan de Nationale ombudsman van 14 mei 2007 is aangegeven is en blijft degene die zijn verblijfsvergunning tijdig verlengt en daarmee rechtmatig verblijf houdt, verzekerd voor de volksverzekeringen. Ten onrechte toekenning van het premiedeel van de algemene heffingskortingen is in dat geval niet mogelijk, nu het verzekerd zijn voor de volksverzekeringen voorwaarde is om voor de volksverzekeringscomponenten van de heffingskorting in aanmerking te komen. Slechts indien een verblijfsvergunning niet (tijdig) wordt verlengd zou een situatie kunnen optreden waarin een belastingplichtige niet voldoet aan de voorwaarden om in aanmerking te komen voor (een gedeelte van) de heffingskorting(en). Deze enkele mogelijkheid vormt naar het oordeel van de Nationale ombudsman onvoldoende basis om met betrekking tot de hele categorie belasting-plichtigen die aan het begin van het belastingjaar over een geldige verblijfsvergunning, zij het van minder dan een half jaar, beschikken als rechtvaardiging voor het aangescherpte controlebeleid met betrekking tot de automatische toekenning van de voorlopige teruggaaf te dienen. Naar het zich laat aanzien zal deze categorie belastingplichtigen vrijwel integraal voor toekenning van de heffingskorting in aanmerking komen en zullen uitzonderingen hierop - in het bijzonder gelet op de uitkomst van het over 2004 verrichte onderzoek waaruit bleek dat over het hele jaar 2004 (waarin nog geen controle vooraf plaatsvond) in totaal negen beschikkingen onterecht vanwege onrechtmatig verblijf waren afgegeven (zie Achtergrond, onder 8.) - marginaal voorkomen. Mede ook gezien de omstandigheid dat een voorlopige teruggaaf in het voorgaande jaar moet zijn toegekend wil men voor een automatische verlening van de voorlopige teruggaaf in aanmerking komen. Daarbij zal de enkele confrontatie met de maatregel op zich bij

belastingplichtigen die (jarenlang) rechtmatig in Nederland verblijven als bijzonder onaangenaam worden ervaren. In de uitkomst van het over 2004 verrichte onderzoek - negen onterecht afgegeven beschikkingen over een heel jaar - kan een voldoende rechtvaardiging ook hiervoor niet worden gevonden. Hieraan doet niet af dat de voorlopige teruggaaf alsnog op verzoek kan worden vastgesteld. De voordelen van de automatische toekenning van de voorlopige teruggaaf wordt deze categorie belastingplichtige onthouden.

17. Op grond van vorenstaande overwegingen is de Nationale ombudsman van oordeel dat het door de minister ontwikkelde beleid ten aanzien van de geautomatiseerde verlening van de voorlopige teruggaaf zich niet verdraagt met het redelijkheidsvereiste voor zover het de uitsluiting betreft van belastingplichtigen die beschikken over een verblijfstitel die minder dan zes maanden in het betreffende kalenderjaar geldig is. Met betrekking tot de klacht van verzoekster brengt dit met zich mee dat de weigering haar over 2005 voor een automatische toekenning van een voorlopige teruggaaf in aanmerking te brengen gegrond is wegens schending van het redelijkheidsvereiste.

18. Ten aanzien van het standpunt van de minister dat met betrekking tot de beslissing belastingplichtigen met een tijdelijke verblijfsstatus geen automatische voorlopige teruggaven te verlenen politieke verantwoording naar de Tweede Kamer zou zijn afgelegd, merkt de Nationale ombudsman het volgende op. Door de minister is daarbij verwezen naar de antwoorden van 7 april 2005 op de Kamervragen van het Kamerlid De Wit van 4 februari 2005. In deze beantwoording alsmede in de beantwoording van de eerder de door de leden Dezentjé Hamminga en Visser gestelde Kamervragen van 25 juni 2004 en 16 december 2004 - waarnaar in de beantwoording van 7 april 2005 wordt verwezen - werd uitsluitend verwezen naar mensen die zonder geldige verblijfsvergunning (illegalen) in Nederland verblijven als de categorie waarop de uitzondering van de automatische toekenning voorlopige teruggaaf 2005 van toepassing zou zijn. Dat daarmee tevens bedoeld is op belastingplichtigen met een geldige verblijfsvergunning maar waarvan de duur binnen de eerste zes maanden van 2005 afloopt - door de minister in zijn beantwoording aan de Nationale ombudsman aangeduid als tijdelijke verblijfsstatus - werd niet vermeld noch was dit op enige wijze uit de beantwoording af te leiden. Enige politieke verantwoording van het uitsluiten van ook deze categorie belastingplichtigen voor automatische toekenning van de voorlopige teruggaaf kan in de beantwoording van de gestelde Kamervragen naar het oordeel van de Nationale ombudsman dan ook niet gezien worden.

De onderzochte gedraging op dit punt is niet behoorlijk.

III. Ten aanzien van het eerst in aanmerking brengen van verzoeker voor de voorlopige teruggaaf 2005 nadat haar vergunning tot verblijf was verlengd

1. Verzoekster klaagt er tevens over dat de Belastingdienst haar eerst nadat haar vergunning tot verblijf was verlengd voor een voorlopige teruggaaf over 2005 in aanmerking heeft gebracht. Als gevolg hiervan is verzoekster de voorlopige teruggaaf 2005 eerst vanaf november 2005 betaalbaar gesteld.

2. De minister achtte de klacht van verzoekster hierover niet gegrond. In 2005 had verzoekster een verblijfstitel die korter dan zes maanden geldig was. Om deze reden verleende de inspecteur terecht geen voorlopige teruggaaf. Na het verlengen van de verblijfstitel van verzoekster was aannemelijk dat zij wel aan de zes maandseis zou voldoen en verleende de inspecteur haar alsnog een voorlopige teruggaaf.

3. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman kan de minister in deze zienswijze niet worden gevolgd. Daarbij merkt de Nationale ombudsman vooraf op dat het in deze niet een verlenging van de vergunning van verblijf van verzoekster betrof, doch de omzetting van haar (aflopende) vergunning tot verblijf vanwege verblijf bij ouders in een zelfstandige verblijfstitel. Ook bij omzetting van een verblijfsvergunning blijft het verblijf rechtmatig totdat op de nieuwe aanvraag en eventuele daarop volgende bezwaar- en beroepsprocedure is beslist. Zoals door de minister in zijn reactie aan de Nationale ombudsman van 14 mei 2007 (zie Bevindingen, onder E.) is aangegeven kan - indien door de betrokken belastingplichtige tijdig een verzoek om verlenging van de verblijfsvergunning is gedaan - het verzoek om toekenning van een voorlopige teruggaaf worden gehonoreerd en hoeft hiervoor de beschikking op het verlengingsverzoek van de verblijfsvergunning niet te worden afgewacht. Dit dient evenzeer te gelden voor verzoekster nu haar aanvraag om een zelfstandige verblijfstitel - voor wat betreft de verblijfsrechtelijke positie voor de duur van de aanvraag en eventuele bezwaar- en beroepsprocedure - identiek is aan een tijdig ingediend verlengingsverzoek. Gelet hierop had verzoekster vanaf het moment dat door haar om een omzetting van haar verblijfsvergunning was verzocht voor toekenning van de voorlopige teruggaaf 2005 in aanmerking kunnen worden gebracht. Door verzoekster eerst hiervoor in aanmerking te brengen nadat haar een zelfstandige vergunning tot verblijf was verleend is hieraan voorbijgegaan. Daarbij is niet gebleken dat verzoekster door de Belastingdienst omtrent haar aanspraken op een voorlopige teruggaaf bij tijdige verlenging van haar verblijfsvergunning op enige wijze is geïnformeerd.

4. Het vereiste van adequate organisatorische voorzieningen houdt in dat bestuursorganen hun administratieve beheer en organisatorisch functioneren inrichten op een wijze die behoorlijke dienstverlening aan burgers verzekert. Dit brengt onder meer met zich mee dat bij een aanscherping van een bepaald controlebeleid de organisatie hierop zodanig is ingericht dat een behoorlijke uitvoering is gewaarborgd.

5. Door verzoekster niet eerder dan na verlenging van haar verblijfsvergunning voor de voorlopige teruggaaf 2005 in aanmerking te brengen en verzoekster omtrent haar aanspraken in dit verband niet gericht te informeren heeft de Belastingdienst naar het oordeel van de Nationale ombudsman gehandeld in strijd met het vereiste van adequate

organisatorische voorzieningen.

De onderzochte gedraging is op dit punt niet behoorlijk.

IV. Ten aanzien van het niet kunnen garanderen dat verzoekster voor 2007 wel voor een automatische voorlopige teruggaaf in aanmerking komt

1. Verzoekster is voor 2007 in aanmerking gebracht voor de automatische voorlopige teruggaaf. Blijkbaar zijn de door de Belastingdienst aangegeven (computertechnische) problemen zodanig opgelost dat deze de automatische toekenning van de voorlopige teruggaaf aan verzoekster niet in de weg hebben gestaan. Naar het oordeel van de Nationale ombudsman is daarmee het belang van verzoekster bij dit klachtonderdeel komen te vervallen en ziet hij onvoldoende aanleiding nog tot een beoordeling te komen.

De Nationale ombudsman ziet af van een oordeel op dit punt.

V. Ten aanzien van het verbinden van voorwaarden aan de toekenning en uitbetaling van de (automatische) voorlopige teruggaaf aan vreemdelingen

1. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is.

2. Met betrekking tot het al dan niet automatisch verstrekken van een voorlopige teruggaaf aan vreemdelingen geldt hetgeen hiervoor onder II. is overwogen. Om dezelfde redenen als daarbij aangegeven is het uitsluiten van de automatische voorlopige teruggaaf van de categorie vreemdelingen die wel over een geldige verblijfsvergunning maar van korter dan zes maanden in het betreffende belastingjaar beschikken in strijd met het redelijkheidsvereiste en daarmee niet behoorlijk. Om dezelfde redenen als onder II. aangegeven geldt dit niet ten aanzien van de uitsluiting van automatische toekenning voorlopige teruggaaf aan vreemdelingen met de verblijfscode 31, 32 of 98.

3. Ten aanzien van het stellen van voorwaarden aan vreemdelingen met betrekking tot de toekenning en uitbetaling van een voorlopige teruggaaf (niet automatisch) - waarbij met name bedoeld wordt op de voorwaarde van het beschikken over een geldige verblijfstitel van meer dan een half jaar om voor een voorlopige teruggaaf in aanmerking te komen - blijkt uit de reactie van de minister aan de Nationale ombudsman van 14 mei 2007 het volgende. Indien tijdig een verzoek om verlenging van de desbetreffende verblijfsvergunning is gedaan, kan het verzoek om toekenning van een voorlopige teruggaaf worden gehonoreerd en hoeft hiervoor de beschikking op het verlengingsverzoek van de verblijfsvergunning niet te worden afgewacht. Hiermee wordt naar het oordeel van de Nationale ombudsman aan de onderhavige voorwaarde een zodanige uitvoering gegeven dat belastingplichtigen die het aangaat daarmee niet onredelijk worden benadeeld.

De onderzochte gedraging op dit punt is niet behoorlijk voor zover vreemdelingen met een verblijfsvergunning van een kortere duur dan zes maanden in het betreffende belastingjaar niet in aanmerking worden gebracht voor een automatische toekenning van de voorlopige teruggaaf en voor het overige behoorlijk.

VI. Aanbeveling ten aanzien van de automatische teruggaaf

De Nationale ombudsman merkt nog het volgende op.

De overwegingen en conclusie onder II. zijn voor de Nationale ombudsman aanleiding geweest de minister in een met dit rapport samenhangend rapport 2007/204, een aanbeveling te doen. Hierbij is de minister in overweging gegeven zijn beleid met betrekking tot de automatische toekenning van een voorlopige teruggaaf aan vreemdelingen zodanig te wijzigen, dat vreemdelingen die aan het begin van het belastingjaar rechtmatig in Nederland verblijven - en uiteraard ook overigens aan de voorwaarden voor automatische toekenning voldoen - voor een automatische toekenning van de voorlopige teruggaaf in aanmerking worden gebracht.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Belastingdienst/Haaglanden/kantoor Den Haag, is:

gegrond ten aanzien van:

het niet in aanmerking brengen van verzoekster voor de automatische toekenning van een voorlopige teruggaaf over 2005, wegens schending van het redelijkheidsvereiste;

het verzoekster niet eerder in aanmerking brengen voor een voorlopige teruggaaf 2005 dan nadat haar vergunning tot verblijf was verlengd, wegens schending van het vereiste van adequate organisatorische voorzieningen;

het verbinden van voorwaarden aan de toekenning en uitbetaling van de automatische voorlopige teruggaaf aan vreemdelingen die over een verblijfsvergunning met een geldigheid van minder dan een half jaar beschikken, wegens schending met het redelijkheidsvereiste;

niet gegrond ten aanzien van;

het overigens verbinden van voorwaarden aan de toekenning en uitbetaling van de (automatische) voorlopige teruggaaf aan vreemdelingen;

De Nationale ombudsman onthoudt zich van een oordeel ten aanzien van de klacht over;

het niet kunnen garanderen om verzoekster voor 2007 wel voor een automatische voorlopige teruggaaf in aanmerking te brengen.

Onderzoek

Op 26 juni 2006 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van mevrouw H. te Den Haag, ingediend door de heer W.C.P. van den Berg van het Instituut Sociaal Raadslieden te Den Haag, met een klacht over een gedraging van de Belastingdienst/Haaglanden/kantoor Den Haag.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Financiën, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werden de Belastingdienst/Haaglanden (hierna: de Belastingdienst) en de minister van Financiën verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tevens werd aan hen een aantal specifieke vragen gesteld. In samenspraak met de Belastingdienst werd alleen door de minister van Financiën op de klacht en de nader gestelde vragen gereageerd. Tijdens het onderzoek kregen de minister van Financiën en verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De minister deelde mede namens de Belastingdienst zich met de inhoud van het verslag te kunnen verenigen. Verzoekster gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Bevindingen

De bevindingen van het onderzoek luiden als volgt:

A. feiten

1. Verzoekster is een alleenstaande ouder en vormt samen met haar twee kinderen een gezin. Zij heeft de Marokkaanse nationaliteit. Eind 2004 woonde verzoekster meer dan acht jaar in Nederland, op basis van een vergunning tot verblijf vanwege verblijf bij ouders. Deze vergunning liep op 26 juni 2005 af. Om deze reden vroeg verzoekster in april 2005 een zelfstandige vergunning tot verblijf aan, welke op 26 augustus 2005 werd verstrekt.
2. Verzoekster ontving over het jaar 2005 een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB) naar de norm van een alleenstaande ouder. Over het jaar 2004 ontving verzoekster een voorlopige teruggaaf (VT) tot een bedrag van € 2.527.
3. Begin 2005 kreeg verzoekster van de Belastingdienst bericht dat zij niet voor een VT 2005 in aanmerking kwam. Op een door verzoekster alsnog ingediend verzoek om VT

2005 werd haar door de Belastingdienst bij beslissing van 20 april 2005 meegedeeld dat zij hierop geen aanspraak kon maken. Daarbij werd aangegeven dat zij recht zou hebben op uitbetaling van de VT 2005 als zij in 2005 meer dan zes maanden dezelfde fiscale partner had. Aan deze zesmaandsperiode werd door verzoekster niet voldaan, omdat uit de informatie van de Immigratie- en Naturalisatiedienst bleek dat zij geen rechtsgeldige verblijfstitel had waarvan de geldigheidsdatum ná 2 juli 2005 lag.

4. Na ontvangst van haar nieuwe verblijfsdocument diende verzoekster op 13 september 2005 opnieuw een verzoek om VT 2005 in. Deze werd haar bij beslissing van 15 november 2005 toegekend. De VT 2005 bedroeg € 2.017 en bestond uit de alleenstaande ouderkorting, de kinderkorting en de aanvullende kinderkorting. In november 2005 en december 2005 vond de uitbetaling van het bedrag van € 2.017 aan verzoekster in twee delen plaats.

5. Bij brief van haar gemachtigde van 13 april 2006 diende verzoekster bij de Belastingdienst een klacht in over het feit dat de verblijfstitel als voorwaarde werd gesteld voor het toekennen van de VT. Verzoekster had hierdoor tot november 2005 geen betaling van de VT ontvangen, terwijl zij deze gelet op de hoogte van haar inkomen juist hard nodig had. Verzoekster meende dat de Belastingdienst haar de VT 2005 automatisch had dienen te verlenen.

6. Door de Belastingdienst werd bij brief van 4 mei 2006 op de klacht gereageerd. Deze reactie was voor verzoekster aanleiding zich bij brief van 26 juni 2006 tot de Nationale ombudsman te wenden. Een afschrift van deze brief werd gestuurd aan het Ministerie van Financiën. In reactie hierop gaf het ministerie aan tot een inhoudelijke beantwoording van de daarin vervatte klachten over te gaan. Om deze reden werd de beslissing van de Nationale ombudsman om tot onderzoek over te gaan opgeschort.

7. Het ministerie reageerde op de brief van de gemachtigde van verzoekster van 26 juni 2006 bij brief van 24 augustus 2006. Daarbij werd verzoekster onder meer bericht dat er bij haar geen sprake was van een geldige verblijfsstatus en de VT daarom terecht niet was verleend. Na het verlengen van de verblijfsvergunning van verzoekster was aannemelijk dat zij wel aan de zes maandseis zou voldoen en is de VT alsnog uitbetaald. Vanwege het aflopen van haar verblijfsvergunning binnen een half jaar kwam zij niet in aanmerking voor de automatische verlening van de VT.

8. Deze reactie van het ministerie was voor verzoekster aanleiding zich bij brief van haar gemachtigde van 13 oktober 2006 (opnieuw) tot de Nationale ombudsman te wenden.

B. Standpunt verzoekster

Het standpunt van verzoekster is weergegeven in de klachtomschrijving onder Klacht en voorts toegelicht in het verzoekschrift dat door de gemachtigde van verzoekster op

13 oktober 2006 bij de Nationale ombudsman werd ingediend. Hierin werd door de gemachtigde van verzoekster het volgende aangevoerd:

"... In deze brief geef ik u mijn reactie op de antwoorden van het ministerie.

Het antwoord van MinFin op klacht 1

"De voorwaarde dat er sprake moet zijn van een geldige verblijfstitel voor een heel jaar wordt niet gesteld".

Bij het formuleren van deze klacht baseerde ik mij op het rapport 2006/137 van de Nationale Ombudsman. In dit rapport ging het om een klager van wie de verblijfsvergunning afliep op 10 december 2005. Om die reden had de Belastingdienst aan klager geen automatische VT IB/PV 2005 verleend.

Ook in de beoordeling en conclusie van dit rapport (II punt 3. 3e en 9e regel) staat vermeld, dat de Belastingdienst de voorwaarde stelt dat de VT-aanvrager in het bezit moet zijn een *(voor het gehele jaar)* geldige verblijfsvergunning.

Nu de Belasting schriftelijk verklaart dat de voorwaarde is, dat de verblijfsvergunning van de VT-aanvrager in ieder geval nog 6 maanden geldig is, neem ik dat voor kennisgeving aan. Ik verzoek de Belastingdienst haar interne instructie over dit onderwerp openbaar te maken.

"Fiscaalpartnerschap voor meer dan zes maanden in het kalenderjaar"

In artikel 8.9 lid 1 Wet Inkomstenbelasting 2001 wordt beschreven, dat - indien een VT-aanvrager zelf te weinig inkomstenbelasting verschuldigd is om al zijn heffingskortingen te kunnen verzilveren - dit bedrag kan worden *verhoogd* met de inkomstenbelasting, die zijn fiscale partner over datzelfde belastingjaar verschuldigd is. Voor deze *verhoging* is vereist, dat de VT-aanvrager meer dan zes maanden met deze fiscale partner op hetzelfde adres woont.

Deze reactie van MinFin geeft geen antwoord op de klachten van mw H. (verzoekster; N.o.) en mw K.

Mw K. is in 2006 voldoende loonheffing verschuldigd om zelfstandig haar recht op kinderkorting te kunnen verzilveren.

Mw H. is alleenstaande moeder en heeft geen fiscale partner. Ook zij was voldoende inkomstenbelasting verschuldigd om zelfstandig haar recht op de alleenstaande ouderkorting en de kinderkorting te verzilveren.

Bij beide cliënten is geen sprake van de *verhoging* ex artikel 8.9 lid 1 Wet IB. Dit kan bij deze cliënten dus ook niet de grond zijn voor de weigering van de automatische VT.

Naar mijn mening heeft het ministerie met artikel 8.9 lid 1 Wet Inkomstenbelasting niet een wettelijke basis aangevoerd voor haar beleid. Dit wetsartikel ziet slechts op een beperkte groep, de niet- of weinig verdienende fiscale partner en gaat alleen over de *verhoging* van de algemene heffingskorting.

Overigens wordt in de Tweede Kamervragen en in de Antwoorden van de staatssecretaris alleen gesproken over de algemene heffingskorting (AHK). Het vanaf 1 januari 2005 gevoerde beleid omvat *alle andere heffingskortingen*. De staats-secretaris heeft de Tweede Kamer hierover - bij mijn weten - nooit geïnformeerd. Daarom zet ik vraagtekens bij de rechtmatigheid en wettigheid van dit beleid.

Het antwoord van MinFin op klacht 2

"Daarom wordt geen automatische VT verleend als hij:

een verblijfstitel heeft die afloopt binnen een half jaar of

geen rechtmatig verblijf meer heeft of

in de eerste asielaanvraag zit".

Dat eerste aanvragers van een verblijfsvergunning *asiel* - zolang zij in de asielprocedure zitten - niet onder de doelgroep van de VT vallen heb ik al eerder gesteld in mijn eerste klachtenbrief van 13 april 2006.

In mijn klacht aan de Belastingdienst Haaglanden én in de klachtenbrief aan de Nationale Ombudsman voerde ik aan dat een vreemdeling die tijdig een verzoek indient tot verlenging/wijziging van zijn verblijfstitel regulier of asiel, *rechtmatig verblijf* heeft tot op zijn aanvraag is beslist (artikel 8 sub g Vreemdelingenwet 2000). Mijn cliënten vallen onder deze groep. Op dit argument is noch de Belastingdienst Haaglanden noch het Ministerie van Financiën ingegaan.

Als er formeel sprake is van rechtmatig verblijf in afwachting van de IND-beslissing op het verlengingsverzoek, hoe groot is uiteindelijk de kans dat de IND het verlengingsverzoek zal afwijzen ?

In de jaarcijfers 2005 van de IND staat het antwoord. In 2005 heeft de IND 97,4% (in 2004: 98,5%) van de in totaal 92.100 verzoeken tot verlenging *regulier* toegewezen

(<http://www.ind.nl/nl/inbedrijf/overdeind/cijfersenfeiten/2005/Jaarresultaten2005.asp>).

Na bezwaar of beroep tegen de afwijzingen zal dit percentage wellicht nog hoger liggen.

Uit deze cijfers blijkt dat slechts een zeer klein percentage (< 2,6%) van de verlengingsverzoeken verblijfsvergunning regulier niet worden toegekend. De vrees van

het ministerie (dat zij VT uitbetaalt aan burgers die geen geldige verblijfstitel hebben) lijkt me dus ongegrond.

In het Antwoord van 26 januari 2005 op de vragen 1 en 2 van het Tweede Kamerlid Dezentjé Hamming stelt staatssecretaris Wijn nota bene zelf: "**Uit het onderzoek is gebleken dat er in totaal negen beschikkingen ten onrechte of tot een te hoog bedrag zijn verleend.**" (bijlage 8 van mijn klachtenbrief van 26 juni 2006). Ook staatssecretaris Wijn concludeerde toen dus: de vrees voor misbruik is ongegrond.

Toch voert het MinFin deze ongegronde vrees aan als argument voor haar beleid en berokkent daarmee een grote groep burgers (met rechtmatig verblijf) fors financieel nadeel.

Het antwoord van MinFin op klacht 3

"Per saldo was er voor uw cliënten echter geen sprake van financieel nadeel. "

MinFin erkent dat het "bijzonder vervelend was dat zij niet meteen over de VT konden beschikken." maar ontkracht deze woorden van erkenning weer door te stellen, dat er per saldo geen financieel nadeel was.

Mijn cliënten konden een aanzienlijk deel van het jaar niet over het maandelijks bedrag van de VT beschikken. Hun inkomen lag - door het uitblijven van de VT - een aantal maanden van het jaar *onder* het minimum. Daardoor ontstonden betalingsproblemen.

Een dergelijk rigoureuus beleid dient te steunen op goede argumenten en een wettelijke basis en dat is niet het geval.

Mw K. heeft haar VT 2006 inmiddels alsnog vanaf juni 2006 uitbetaald gekregen. Haar financiële tekort (inkomen onder het minimum) is gelukkig beperkt gebleven tot de duur van 5 maanden.

"Bij mevrouw H. was er geen sprake van een geldige verblijfsstatus. De VT is daarom terecht niet verleend."

Cliënte had wel rechtmatig verblijf tot op haar aanvraag tot wijziging van de verblijfstitel was beslist (artikel 8 sub g Vreemdelingenwet 2000 / zie klacht 2).

Het antwoord van MinFin op klacht 4

"De CRvB heeft diverse malen in de jurisprudentie geoordeeld dat iemand met een zwakke verblijfstitel (...) pas na drie jaar een dusdanig band heeft opgebouwd met Nederland dat gesproken kan worden van inwonerschap. "

Een vreemdeling, die zich in Nederland vestigt en een geldige verblijfstitel heeft, wordt geacht te wonen op het adres waar hij staat ingeschreven. Alleen als blijkt dat deze GBA-inschrijving onjuist is, zal de Belastingdienst (en andere instanties) deze GBA-inschrijving niet volgen. De Belastingdienst gaat vrijwel altijd uit van de GBA-gegevens tenzij zij over aanwijzingen beschikt dat zij onjuist zijn. Dat is bij deze problematiek niet aan de orde.

Zij beroept zich op de vage rechtsgrond van de "zwakke verblijfstitel". Bedoelt zij hiermee impliciet, dat vreemdelingen pas na drie jaar een sterke verblijfstitel hebben en dan pas 'echt' in Nederland wonen? Dat lijkt mij een onhoudbare algemene stelling. MinFin kan toch geen onderscheid gaan maken tussen vreemdelingen met 'zwak' rechtmatig verblijf (nog geen volwaardig inwonerschap) en 'sterk' rechtmatig verblijf (volwaardig inwonerschap)

De Vreemdelingenwet 2000 kent dit onderscheid niet. De Belastingdienst kan dit onderscheid ook niet maken.

Het antwoord van MinFin op klacht 5

"Deze beoordeling vindt nu nog handmatig plaats. Er is absoluut geen sprake van onderscheid tussen Nederlanders en buitenlanders met een geldige verblijfstitel. "

Mw K. kreeg pas haar VT 2006, nadat ik namens haar geklaagd had bij de Belastingdienst. Op haar bezwaarschrift van 27 maart 2006 heeft zij nooit antwoord gehad. Een Nederlander kan dit niet overkomen, want die krijgt wél een automatische VT. Er wordt wél onderscheid gemaakt.

In de huidige procedure stuurt de Belastingdienst aan vreemdelingen van wie de verblijfsvergunning vóór 2 juli afloopt, het bericht toe, dat zij geen recht hebben op een voorlopige teruggaaf (zie bijlage 6 bij de klachtenbrief aan de Nationale ombudsman van 26 juni 2006). Pas als zij alsnog een VT-verzoek indienen, zoekt de Belastingdienst handmatig uit (via navraag bij het Koppelingsbureau van de IND) of de aanvrager wellicht toch voor een VT in aanmerking komt. Ik maak er namens mijn cliënten bezwaar tegen dat zij niet - net als Nederlanders - *automatisch* voor een vervolg-VT in aanmerking kwamen.

Het antwoord van MinFin op klacht 6

"De brief is inmiddels aangepast. Aan belanghebbende wordt nu meegedeeld dat zij niet in aanmerking komen voor een automatische teruggaaf. "

Deze aanpassing die de Belastingdienst nu alsnog (in augustus 2006) doorvoert in haar standaardbrief (nl de toevoeging "*automatische*") had zij al in december 2005 moeten uitvoeren. In het bovengenoemde rapport van de Nationale ombudsman (2006/137) valt te lezen, dat de Nationale ombudsman met instemming ervan kennis heeft genomen, dat de

Belastingdienst aan belastingplichtigen heeft bericht dat zij niet in aanmerking kwamen voor een *automatische* voorlopige teruggaaf 2006. Blijkbaar was de Belastingdienst deze toezegging aan de Nationale ombudsman nog niet nagekomen.

MinFin geeft geen antwoord op de klacht dat 1. de Belastingdienst in deze standaardbrief niet aangeeft wanneer men wél in aanmerking kan komen voor de VT en 2. dat deze brief de indruk kan wekken dat in het geheel geen recht bestaat op de VT..."

C. Standpunt minister van financiën

1. In samenspraak met de Belastingdienst is alleen van de kant van de minister van Financiën bij brief van 13 februari 2007 op de klacht en de door de Nationale ombudsman in verband daarmee gestelde vragen gereageerd. De vragen van de Nationale ombudsman waren de volgende:

"...

1. Ik verzoek u aan te geven op welke wijze het sedert 1 januari 2005 verscherpte (uitvoerings)beleid met betrekking tot de (automatische) uitbetaling van de algemene heffingskorting aan vreemdelingen is neergelegd en mij hiervan afschriften te doen toekomen.

2. De hierover gestelde Kamervragen van 25 juni 2004 en 16 december 2004 waren er met name op gericht mogelijk onterechte uitbetaling aan illegalen te voorkomen. De hierop gevolgde maatregelen blijken evenwel direct gevolg te hebben voor vreemdelingen die rechtmatig in Nederland verblijven. Kunt u aangeven hoe dit zich laat verklaren?

3. In het antwoord van de staatssecretaris van 27 januari 2005 op de Kamervragen van 16 december 2004 is aangegeven dat uit een hiernaar ingesteld onderzoek is gebleken dat over 2004 in totaal negen beschikkingen VT ten onrechte of tot een te hoog bedrag aan personen zonder geldige verblijfsvergunning waren verleend. Uitgaande van dit aantal van negen, verzoek ik u aan te geven of de aanscherping van het desbetreffende (uitvoerings)beleid nog in redelijke verhouding staat tot het hiermee beoogde doel, gelet op de negatieve gevolgen hiervan voor belastingplichtigen als verzoekster alsmede de extra administratieve belasting die de uitvoering voor de Belastingdienst met zich meebrengt.

4. Uit de reacties van de Belastingdienst respectievelijk het ministerie op de klacht van 4 mei 2006 respectievelijk 24 augustus 2006 leid ik af dat codes van verblijfstitels, aan de hand waarvan de al dan niet (automatische) toekenning van de VT wordt bepaald, niet altijd actueel zijn. Tevens is het (nog) niet mogelijk om geautomatiseerd te bepalen of iemand in aanmerking komt voor een automatische VT, omdat hij/zij langer dan drie jaar in Nederland verblijft. Gelet op deze omstandigheden verzoek ik u aan te geven in hoeverre een uitvoering met zodanige onvolkomenheden als behoorlijk is aan te merken.

5. In de reactie van het ministerie op de klacht van 24 augustus 2006 wordt aangegeven dat wanneer iemand een geldige verblijfstitel heeft voor meer dan een half jaar, de algemene heffingskorting wordt uitbetaald. De termijn van een half jaar zou daarbij zijn ontleend aan artikel 8.9, eerste lid van de Wet IB 2001, waarin een fiscaal partnerschap van meer dan zes maanden als voorwaarde wordt gesteld om voor een verhoging van de gecombineerde heffingskorting bij de minst verdienende partner in aanmerking te komen. Is hiermee bedoeld aan te geven dat fiscaalpartnerschap afhankelijk is van de verblijfstitel van een van de partners en zo ja, verzoek ik u dit nader te motiveren. Zo nee, verzoek ik u aan te geven hoe in dat geval de gelegde verbinding tussen fiscaal partnerschap en verblijfsrechtelijke titel zich laat verklaren?

6. Verzoekster is een alleenstaande ouder bij wie een al dan niet fiscaal partnerschap in het geheel niet aan de orde is. Wat is in dit geval de relevantie van artikel 8.9, eerste lid van de Wet IB 2001?

7. Verzoekster heeft aangegeven dat een vreemdeling gedurende de behandelingsduur van een tijdig

ingediend verzoek tot verlenging van de verblijfstitel rechtmatig in Nederland verblijft. Dus ook indien de verblijfstitel binnen de eerste zes maanden van het jaar afloopt, dan betekent dit nog

niet dat het verblijf daarmee onrechtmatig wordt. In verzoek u hierop te reageren.

8. Bij zijn reactie op de klacht van 24 augustus 2006 ging het ministerie nader in op de voorwaarde van een inschrijving in de GBA van langer dan drie jaar om voor een automatische uitbetaling van de VT in aanmerking te komen. Deze voorwaarde zou ontleend zijn aan uitspraken van de Centrale Raad van Beroep aangaande personen met een zogenaamde zwakke verblijfstitel (financieel afhankelijk van anderen). Betekent dit dat personen met een zodanige verblijfstitel gedurende de eerste drie jaar van hun inschrijving GBA nimmer voor teruggaaf van heffingskortingen in aanmerking kunnen komen? Indien zij wel voor teruggaaf binnen deze drie jaar in aanmerking kunnen komen, verzoek ik u aan te geven aan de hand van welke criteria de beoordeling plaatsvindt."

De minister schreef het volgende:

"...Hierna geef ik eerst een toelichting op het administratieve proces voor de voorlopige teruggaaf (hierna: VT). Daarna ga ik in op de klachten van de heer Van den Berg. Tot slot ga ik in op de vragen die u in uw brieven stelt. Vooraf deel ik u mee dat u een soortgelijke klacht behandelde van de heer H. uit Hoogwoud. Uw kenmerk van die klacht was 2005.04430. Het openbare rapport van die klacht is gedagtekend op 6 april 2006 en heeft uw kenmerk 2006/137. Naar aanleiding van de klacht van de heer H. is onder meer de informatievoorziening rond de voorlopige teruggaaf aan belastingplichtigen met een

tijdelijke verblijfsstatus verbeterd.

Het administratieve proces voor de VT

Het administratieve proces voor de VT bestaat uit twee delen. Het eerste deel is de aanvraag van een VT voorafgaand aan of in de loop van het jaar, of een wijziging in de loop van het jaar. Het tweede deel is de jaarlijkse automatische verlenging van de VT. Hierna ga ik op beide delen in. Daarbij ga ik uitgebreid in op de VT voor mensen met een verblijfsstatus.

Voor de eerste aanvraag/wijziging van een VT moet iedere belastingplichtige actie ondernemen. Voor de eerste aanvraag/wijziging is de procedure zo ingericht dat de inspecteur binnen 6 tot 8 weken beoordeelt of een belastingplichtige voor een VT in aanmerking komt.

De eerste aanvraag/wijziging van een belastingplichtige met een verblijfsstatus beoordeelt de inspecteur individueel. Naar aanleiding van de antwoorden op de Kamervragen van de leden Dezentjé Hamming en Visser van 25 juni 2004 en 16 december 2004 is besloten om de risico's bij het uitbetalen van de VT aan mensen met een ongeldige of tijdelijke verblijfsstatus te verminderen. Met een tijdelijke verblijfsstatus wordt bedoeld dat deze korter dan zes maanden in het betreffende kalenderjaar geldig is. Een van de maatregelen was dat de verblijfsstatus vooraf gecontroleerd moest worden. Als basis voor de verblijfsstatus gebruikt de Belastingdienst de gegevens uit de Gemeentelijke Basisadministratie persoonsgegevens (hierna: GBA). In de praktijk blijkt dat van een verblijfscode in de GBA niet valt af te leiden per wanneer deze verblijfsstatus ingaat en hoe lang deze geldig is. Op basis van de gegevens uit de GBA kan dus niet zonder meer het recht op een voorlopige teruggaaf worden vastgesteld.

Iemand komt in aanmerking voor een VT als hij een geldige verblijfstitel heeft voor meer dan een halfjaar in het desbetreffende kalenderjaar. Die termijn is de referentieperiode. Uit de wetsgeschiedenis van de Wet op de inkomstenbelasting 1964 blijkt waarom gekozen is voor die referentieperiode. Bij de belastingheffing gaat het om de draagkrachtmeting per heffingsperiode en deze is in de regel het kalenderjaar. Uit het oogpunt van draagkracht achtte de wetgever het niet juist om een korting/toeslag toe te kennen, als de situatie waarvoor de korting is bedoeld minder dan zes maanden heeft geduurd.

De inspecteur heeft een aparte werkinstructie voor aanvragen van mensen met een verblijfsstatus, voor wie beoordeeld moet worden of zij in aanmerking komen voor de heffingskorting. Hier zijn ook aparte brieven voor. De behandeling van verzoeken van deze groep belastingplichtigen hoeft echter niet langer te duren dan de gebruikelijke doorlooptijd voor een eerste aanvraag/wijziging. De meest recente werkinstructie (VT 2005) heb ik voor u bijgevoegd. Dit is een interne instructie. Daarom verstrek ik deze vertrouwelijk. U kunt deze instructie dus **niet** verstrekken aan het ISR en/of mevrouw K. of mevrouw H.

De jaarlijkse automatische verlenging van de VT is een volledig geautomatiseerd proces. Op grond van de lopende VT in het kalenderjaar wordt nagegaan of voor het volgende jaar een automatische VT verleend kan worden. Belastingplichtigen die volgens de gegevens van de Belastingdienst niet in aanmerking komen voor een automatische VT ontvangen hierover bericht. Dit zijn bijvoorbeeld belastingplichtigen die door de leeftijd van de kinderen niet meer in aanmerking komen voor de kinderkorting, of belastingplichtigen die geen partner meer hebben. Zij komen daardoor niet meer in aanmerking voor uitbetaling van de algemene heffingskorting.

Belastingplichtigen die volgens de GBA een bepaalde verblijfscode hebben, komen ook niet in aanmerking voor een automatische VT. Zij krijgen ook apart bericht van de Belastingdienst. Als belastingplichtigen vinden dat zij wel in aanmerking komen voor een VT kunnen zij hierom verzoeken. Het programma daarvoor is jaarlijks vanaf 1 november beschikbaar op de site van de Belastingdienst. Voor belastingplichtigen die geen gebruik maken van een computer is vanaf 1 november uiteraard ook een formulier beschikbaar. Die situatie duurt in ieder geval totdat de Belastingdienst voldoende en actuele gegevens heeft over de verblijfsstatus om zonder risico's ook in die gevallen geautomatiseerd een VT te kunnen verstrekken.

Voor de VT over 2005 kwam geen enkele verblijfscode in aanmerking voor een automatische VT. Dat waren 20.684 belastingplichtigen. Voor de VT over 2006 en 2007 is deze situatie sterk verbeterd. Voor die jaren kwamen slechts drie verblijfscodes niet in aanmerking voor een automatische VT. Belastingplichtigen met een verblijfstitel die minder dan zes maanden in het betreffende kalenderjaar geldig was, kwamen ook niet in aanmerking voor een automatische VT. In 2006 kwamen 9.876 belastingplichtigen niet in aanmerking voor een automatische VT. Over 2007 zijn nog geen aantallen bekend.

De klachten van mevrouw . en mevrouw H. (verzoekster; N.o.)

Eén klacht van mevrouw K. acht ik gegrond. Dat is de klacht dat zij zonder enige motivering de mededeling kreeg dat zij geen recht had op een VT over 2006. De brief van 16 december 2006, waarin stond dat mevrouw K. geen recht had op een VT, was helaas niet duidelijk. Zij werd er niet op gewezen dat zij toch een VT kon aanvragen. Mevrouw T. was lid van het Managementteam van Belastingdienst/Haaglanden/kantoor Den Haag. Zij bood in haar brief van 4 mei 2006 al eerder haar verontschuldiging aan voor de gang van zaken. In de brief aan het ISR van 24 augustus 2006 (kenmerk BCPP 2006-01651) werd al meegedeeld dat de betreffende brief wordt aangepast. Dat is inmiddels gebeurd. Verder is de informatie op de internetpagina van de Belastingdienst aangepast.

De overige klachten van mevrouw K. en de klachten van mevrouw H. acht ik niet gegrond. Dat licht ik hierna toe.

Hiervoor gaf ik al aan dat de Belastingdienst de gegevens uit de GBA gebruikt voor de beoordeling van de verblijfsstatus. Als uit die gegevens blijkt dat er sprake is van een ongeldige of tijdelijke verblijfsstatus, wordt er geen VT verleend. Het is een weloverwogen beslissing om in die gevallen geen automatische VT te verstrekken. Hierover is ook parlementaire verantwoording afgelegd. Ik verwijs u naar de antwoorden op de Kamervragen van 4 februari 2005 van het kamerlid De Wit. In 2005 had mevrouw H. een verblijfstitel die korter dan zes maanden geldig was. Daarom verleende de inspecteur terecht geen VT. Nadat de verblijfstitel van mevrouw H. verlengd werd, verleende de inspecteur haar alsnog een VT.

Voor de volledigheid deel ik u mee dat zowel mevrouw K. als mevrouw H. een automatische VT ontving voor 2007. Gezien hun verblijfscode kwamen zij daarvoor in aanmerking. De dagtekening van die teruggaaf was bij allebei 15 januari 2007.

Uw vragen

Voor zover ik uw vragen hiervoor nog niet beantwoord heb, deel ik u het volgende mee.

Er is parlementaire verantwoording afgelegd over de beslissing om belastingplichtigen met een verblijfsstatus geen automatische VT te verstrekken. Ik verwees u hiervoor al naar de antwoorden op de Kamervragen van 4 februari 2005 van het kamerlid De Wit. In mijn opvatting kan een gedraging waarmee de Belastingdienst uitvoering geeft aan beleid waarover politieke verantwoording is afgelegd aan de Tweede Kamer niet als behoorlijk of onbehoorlijk worden gekwalificeerd.

De periode van meer dan zes maanden waaraan de verblijfstitel wordt getoetst is ontleend aan artikel 8.9, eerste lid van de Wet IB 2001. De verwijzing naar dat artikel had geen betrekking op een voorwaarde voor fiscaal partnerschap. Het zag op de termijn waarin fiscaal partnerschap moet hebben bestaan, om in aanmerking te komen voor uitbetaling van de algemene heffingskorting. Die zogenoemde referentieperiode lichtte ik hiervoor al toe.

De brief, waarin aan een belastingplichtige wordt meegedeeld dat hij geen VT krijgt, is aangepast. Er staat nu het volgende: "De Belastingdienst heeft onvoldoende informatie over uw verblijfsstatus in 2007 om geautomatiseerd te kunnen bepalen of u recht heeft op een voorlopige teruggaaf. Daarom ontvangt u nu geen voorlopige teruggaaf. Als u denkt daar toch recht op te hebben kunt u alsnog een voorlopige teruggaaf aanvragen.". Het is niet mogelijk om per code van de verblijfsstatus een aparte motivering te geven waarom belastingplichtige niet in aanmerking komt voor een automatische VT. Dat komt omdat het verlenen en afwijzen van een VT in een massaal geautomatiseerd proces gebeurt. Zoals ik eerder al aangaf, is de informatie op de internetpagina van de Belastingdienst ook aangepast.

De geldigheidsduur van de verblijfstitel is bepalend voor het uitbetalen van een VT. Als de verblijfstitel binnen zes maanden afloopt, maar als er tijdig om verlenging van de verblijfstitel wordt verzocht, wordt er toch een VT verleend. Iemand die korter dan drie jaar in de GBA staat ingeschreven, komt ook in aanmerking voor een VT. Voorwaarde is wel dat diegene naar de omstandigheden beoordeeld in Nederland woont. Verder moet hij een geldige verblijfstitel hebben voor meer dan een halfjaar in het desbetreffende kalenderjaar..."

2. De minister verstrekte de Nationale ombudsman bij zijn reactie een afschrift van het meest recente exemplaar van de aparte werkinstructie die de inspecteur heeft voor aanvragen van mensen met een verblijfsstatus, van wie beoordeeld moet worden of zij in aanmerking komen voor een heffingskorting. Het betreft hier een interne instructie.

D. Reactie verzoekster

In reactie op het standpunt van de minister deelde de gemachtigde van verzoekster bij brief van 8 maart 2007 onder meer het volgende mee:

"...Onbeantwoorde vragen.

MinFin heeft geen of onvoldoende reactie gegeven op een aantal relevante vragen en opmerkingen van mijn kant en op de vragen van de Nationale Ombudsman.

a) Uit het antwoord van de staatssecretaris MinFin van 26 januari 2006 op de vragen van de tweede kamerleden Dezentjé Hamming en Visser van 25 juni 2004 en van 16 december 2004 blijkt, dat slechts in negen gevallen ten onrechte of voor een te hoog bedrag een VT algemene heffingskorting (AHK) was verleend. Uit cijfers van de IND blijkt bovendien dat 97,4% van de verzoeken tot verlenging van de verblijfsvergunning regulier op eerste aanvraag wordt toegekend (zie mijn brief van 13 oktober 2006). De risico's waarop de kamerleden en - in haar laatste brief blz 2, 2e regel - ook MinFin gewezen hebben (onterechte VT voor 'illegalen') blijken nauwelijks te bestaan.

Op deze argumenten is MinFin nog steeds niet of onvoldoende ingegaan (zie ook vraag 3 Nationale ombudsman).

b) In het antwoord op de kamervragen 3, 4 en 5 van 16 december 2004 van bovengenoemde kamerleden zegt de staatssecretaris oa: *"Toekenning van het premiedeel binnen de AHK stuit af op het feit dat betrokkenen niet verzekerd zijn "*.

Tegen dit standpunt heb ik aangevoerd, dat de vreemdeling die zijn verblijfsvergunning tijdig verlengt, rechtmatig verblijf heeft, in Nederland woont, verzekerd blijft voor de volksverzekeringen en het recht behoudt op de volledige VT.

Ik beschouw dit laatste punt als het meest wezenlijke argument. MinFin is hierop niet ingegaan (zie ook vraag 7 Nationale ombudsman).

c) Ook als de belastingplichtige niet in Nederland 'woont' en niet verzekerd is voor de volksverzekeringen, heeft deze wél recht op uitbetaling van het *belastingdeel* van de heffingskortingen. In de eerste belastingschijf 2006 bedroeg dit belastingdeel 7,17 % (2,45 gedeeld door 34,15) van het totaalbedrag van de VT. Dat betekent dat de niet voor de volksverzekeringen verzekerde niet-verdienende vreemdeling in 2006 nog altijd recht had op 7,17% van € 1.990 (AHK) = € 142,68 per jaar.

MinFin spreekt nergens over dit belastinggedeelte en waarom dit niet wordt uitbetaald ?

d) Het gevoerde beleid had grote nadelige financiële gevolgen voor een groot aantal vreemdelingen die rechtmatig in Nederland verblijven. In 2005 weigerde de BD aan 20.684 personen en in 2006 aan 9.876 personen de VT automatisch te verlengen.

Onbeantwoorde vraag (zie ook vraag 2 Nationale ombudsman):

Staat het gevoerde beleid met deze aanzienlijke nadelige financiële gevolgen nog wel in redelijke verhouding tot de geringe noodzaak en tot het beoogde doel van het beleid? (zie ook vraag 2 Nationale ombudsman)

e) In de antwoorden op bovengenoemde kamervragen heeft de staatssecretaris alleen gesproken over de AHK. Het gevoerde beleid blijkt echter niet alleen de AHK te treffen, maar ook de kinderkortingen (KK en AKK), de alleenstaande ouderkorting (AOK) (zie casussen van mijn cliënten). De Tweede Kamer is (formeel) niet op de hoogte van deze 'uitbreiding'.

De discrepantie tussen de kamerantwoorden en de werkelijkheid heeft MinFin in haar reacties nergens bevestigd of toegelicht.

Beleid moet voldoen aan algemene beginselen van behoorlijk bestuur

Het verlenen van een Voorlopige Teruggaaf Inkomstenbelasting houdt per definitie het risico in, dat de teruggaaf ten onrechte of voor een te hoog bedrag wordt verleend. Dit probleem treedt zowel op bij een VT ivm aftrekposten alsook - sinds 2001 - bij een VT ivm heffingskortingen. Regelmatig moeten belastingplichtigen een deel van hun VT terugbetalen omdat zij in het betreffende belastingjaar te weinig loonheffing betaald hebben ('verzilveringsprobleem'). Ook komt het voor dat een alleenstaande ouder vóór 1 juli van dat jaar gaat samenwonen en zijn/haar recht op de Alleenstaande Ouderkorting (AOK) voor het gehele jaar verliest. De ontvangen AOK moet hij/zij dan terugbetalen. Ook kan een niet-verdienende fiscale partner haar partner vóór 1 juli van dat jaar verlaten en als alleenstaande verder door het leven gaan. Ook dan moet zij de ontvangen AHK terugbetalen aan de Belastingdienst (BD). Zo zijn tal van andere voorbeelden te noemen.

Natuurlijk moet de BD zoveel mogelijk voorkomen, dat burgers ten onrechte of voor een te hoog bedrag een VT ontvangen. Dat is in het belang van belastingplichtige en van de BD zelf. Maar bij het vaststellen van preventief beleid dient de BD wel zorgvuldig te werk te gaan en oa de volgende factoren af te wegen:

- *is er voldoende noodzaak en rechtvaardiging voor dit beleid ?*

Dat over dit onderwerp kamervragen zijn gesteld, vormt op zich geen rechtvaardiging. Dat uit onderzoek bleek, dat in 2005 slechts in 9 gevallen een onterechte VT was verleend, lijkt mij daarentegen een veel zwaarder wegende contra-indicatie voor het gevoerde beleid.

- *is er voldoende wettelijke of juridische basis voor de te nemen maatregelen ?*

Bij tijdig verzoek tot verlenging vergunning tot verblijf is men immers rechtmatig in Nederland.

- *is de gekozen werkwijze uitvoerbaar ?*

Onvolledige en onjuiste GBA- en IND-gegevens inzake de verblijfstitel (code) en de einddatum daarvan; geen geautomatiseerde gegevens over de duur (>3 jr) van de GBA-inschrijving.

- *veroorzaakt de gekozen werkwijze ongewenste en schadelijke neveneffecten?*

Er wordt in dit geval financiële schade en overlast veroorzaakt aan een grote groep rechthebbenden.

- *heeft de gekozen werkwijze discriminerend werking (gelijkheidsbeginsel) ?*

Waarom kiest MinFin deze ingrijpende controle van deze groep vreemdelingen, terwijl andere groepen evenzeer of nog meer gecontroleerd zouden moeten worden?

Niet-verdienende fiscale partner in of buiten Nederland

De niet-verdienende echtgeno(o)t(e), die buiten Nederland in een zg verdragsland woont, heeft recht op een VT van de AHK. Dit is mogelijk als hij/zij zich door de BD als binnenlands belastingplichtige laat behandelen. Verdere voorwaarden zijn, dat de verdienende (fiscale) partner in Nederland woont of werkt (dus verzekerd is voor de volksverzekeringen) en voldoende loonbelasting verschuldigd is. Verdragslanden zijn oa Marokko, Turkije en Suriname.

Door het huidige beleid van de BD doet zich hier de merkwaardige situatie voor, dat a) een niet-verdienende partner, die in bijv. Marokko woont, wél recht heeft op automatische verlenging van de VT AHK; terwijl daarentegen

b) de niet-verdienende Marokkaanse partner, die hier in Nederland verblijft en vóór 2 juli zijn verblijfsvergunning moet verlengen, géén recht heeft op automatische verlenging van de VT AHK.

Naar mijn mening heeft de in Nederland wonende niet-verdienende echtgeno(o)t(e) - mits afkomstig uit een verdragsland - in principe recht op automatische verlenging van de AHK. Immers, hij/zij valt of onder a) of onder b). Het risico van de onterechte VT voor 'illegalen' wordt hierdoor nóg verder verkleind. Ook om deze reden valt niet in te zien waarom MinFin gekozen heeft voor het huidige beleid.

Nog 2 voorbeelden VT 2007

Ter illustratie stuur ik u nog 2 voorbeelden mee (zie bijlage 1 en 2):

N. R. verblijfsvergunning is geldig tot 28 december 2007. Toch is geen automatische VT 2007 toegekend. Daarnaast blijkt dat de tekst van de mededeling van het Belastingkantoor Alkmaar *niet* is aangepast zoals MinFin heeft toegezegd in haar brief van 13 februari 2007 (dit dossier) en in haar antwoorden in het Nationale ombudsman-dossier 2006/137.

E. G.: verblijfsvergunning is geldig tot 8 december 2007. Toch is geen automatische VT toegekend..."

E. reactie minister van financiën

Bij brief van 14 april 2007 reageerde de minister op hem door de Nationale ombudsman gestelde nadere vragen. Deze vragen waren de volgende:

"...1. De door leden Dezentjé Hamming en Visser gestelde Kamervragen van 25 juni 2004 en 16 december 2004 alsmede in de door het lid De Wit gestelde Kamervragen van 4 februari 2005 hebben uitsluitend betrekking op mensen met een "ongeldige verblijfstitel". Enige verwijzing naar mensen met een tijdelijke verblijfstitel komt in deze Kamervragen niet voor. Hetzelfde geldt voor de beantwoording van deze Kamervragen door de staatssecretaris van Financiën. Ook in de beantwoording door de staatssecretaris wordt uitsluitend gesproken over mensen zonder geldige verblijfsvergunning; niet over mensen met een tijdelijke verblijfstitel. Op basis hiervan is het onduidelijk hoe uit de beantwoording van de bovengenoemde Kamervragen - zoals u in uw reactie aangeeft - de aanscherping van de (automatische) uitbetaling VT aan belastingplichtige met een tijdelijke verblijfsstatus zich zou laten verklaren dan wel geacht kan worden hierover parlementaire verantwoording te zijn afgelegd. Ik verzoek u zich hierover nader uit te laten.

2. In uw reactie geeft u aan dat over 2006 en 2007 slechts drie verblijfscodes niet in aanmerking komen voor een automatische VT. Kunt u aangeven welke verblijfscodes het hier betreft?

3. In de bij uw reactie meegezonden werkinstructie blijkt dat indien een verzoek tot verlenging verblijfsvergunning is gedaan het verzoek VT kan worden gehonoreerd. Ik leid hieruit af dat door de Belastingdienst niet de beschikking op het verlengingsverzoek behoeft te worden afgewacht alvorens het verzoek VT te honoreren. Is dit juist?

4. Over 2004 zijn volgens de staatssecretaris in totaal negen beschikkingen VT ten onrechte of tot een te hoog bedrag aan personen zonder geldige verblijfstitel verleend. Ik verzoek u aan te geven hoeveel van dit soort beschikkingen in 2005 en 2006 ten onrechte dan wel tot een te hoog bedrag zijn verleend.

5. In uw reactie ontbreekt een beantwoording van de u bij brief van 30 november 2007 voorgelegde vragen onder 3. en 4. Ik verzoek u alsnog tot een inhoudelijke reactie op deze vraagpunten te komen..."

De minister deelde het volgende mee:

"...Om misverstanden te voorkomen, merk ik allereerst het volgende nog eens op. In de onderhavige gevallen is uitsluitend de vraag aan de orde of de betrokkenen op initiatief van de Belastingdienst automatisch een verlenging van hun voorlopige teruggaaf ontvangen, of daarvoor zelf bepaalde handelingen moeten verrichten. Niet aan de orde is de vraag of de betrokkenen een voorlopige teruggaaf wordt onthouden in een situatie waarin zij daarop wel recht hebben. Idealiter zou de Belastingdienst geautomatiseerd en vooraf beschikken over alle informatie die nodig is om het recht op een voorlopige teruggaaf te kunnen vaststellen. Die situatie bestaat echter feitelijk (nog) niet. Om die reden vragen wij van betrokkenen om zelf actie te ondernemen om hun recht te effectueren. Tegen deze achtergrond heeft de Belastingdienst de afgelopen tijd veel moeite gedaan om de voorlichting daarover op orde te krijgen en betrokkenen te geven waar zij recht op hebben.

Hierna geef ik mijn reactie op uw vragen.

Vraag 1.

Als een tijdelijke verblijfstitel niet (tijdig) wordt verlengd, kan een situatie optreden waarin een belastingplichtige niet voldoet aan de termen om in aanmerking te komen voor uitbetaling van de algemene heffingskorting. In die gevallen is er sprake van een "ongeldige verblijfstitel" die aanleiding geeft een verzoek om een VT te weigeren.

Vraag 2.

In 2006 kwamen de mensen met een verblijfscode 31, 32 en 98 niet in aanmerking voor een automatische VT. Daarnaast kwamen de mensen niet in aanmerking voor een automatische VT met een verblijfstitel die afliep vóór achtereenvolgens 1 juli 2006 en 1 juli 2007. De mensen met een verblijfscode 31 en 32 verblijven rechtmatig in Nederland. Zij zijn niet automatisch verzekerd voor de volksverzekeringen. Als zij daar niet voor

verzekerd zijn, hebben zij geen recht op het premiedeel van de heffingskortingen. De mensen met een verblijfscode 98 hebben geen verblijfstitel meer.

Vraag 3. Dat is juist.

Vraag 4.

Per 2005 is de automatische VT ingevoerd. Door het treffen van maatregelen, zoals het vooraf controleren van de verblijfsstatus, moest voorkomen worden dat er automatische VT's ten onrechte of tot een te hoog bedrag werden uitbetaald. Die maatregelen zijn getest en waren goed. Achteraf is er geen onderzoek meer gedaan, omdat daar geen aanleiding voor was.

Vraag 5.

In mijn brief van 13 februari 2007 (kenmerk BCPP 2006-02767) ging ik in op die vragen. Ik verwijs u vooral naar de alinea's onder het kopje *Uw vragen*. Daar licht ik toe dat de Belastingdienst uitvoering geeft aan beleid waarover politieke verantwoording is afgelegd aan de Tweede Kamer.

Over de vragen in de brief van de heer Van den Berg deel ik u het volgende mee.

Voor vraag a), b) en d) geldt ook dat de Belastingdienst uitvoering geeft aan beleid waarover politieke verantwoording is afgelegd aan de Tweede Kamer. Naar mijn mening zijn hiermee ook de overige opmerkingen van de heer Van den Berg over het fiscale beleid beantwoord. Aan vraag b) wil ik toevoegen dat degene die zijn verblijfsvergunning tijdig verlengt, en daarmee rechtmatig verblijf houdt, verzekerd is en blijft voor de volksverzekeringen. Bij vraag c) wil ik opmerken dat het belastingdeel in de beschreven situaties behoort te worden uitbetaald. Bij vraag e) wil ik opmerken dat het niet consequent zou zijn, als beleid dat geldt voor de algemene heffingskorting niet zou gelden voor de overige heffingskortingen. Overigens bestaan de door de heer Van den Berg genoemde heffingskortingen ook uit een belasting- en premiedeel.

De heer Van den Berg stuurde twee voorbeelden mee van een VT 2007 bij. Bij de inspecteur heb ik geïnformeerd waarom er in die gevallen geen AVT werd verleend. De verkregen informatie leverde het volgende op.

Mogelijk hadden deze belastingplichtigen op het moment van beoordeling niet de juiste verblijfstitel om een AVT toe te kennen. Ik kan echter niet met zekerheid zeggen of dat

hier speelt. Dat komt omdat archiefgegevens van de verblijfstitel niet in de GBA blijven staan. In een verzoek gaf de heer of mevrouw R. aan dat de VT gestopt moest worden. Hier is niet alsnog een VT verstrekt. De heer of mevrouw G. ontving alsnog een VT. De dagtekening van die aanslag is 22 februari 2007.

Tot slot deel ik u mee dat er begin mei een nieuwe instructie voor de behandeling van VT's is verspreid binnen de Belastingdienst. Hiermee is de werkwijze nog eens onder de aandacht van de behandelaars gebracht. Een kopie van de nieuwe interne instructie heb ik voor u bijgevoegd. Ik verzoek u opnieuw deze instructie niet te verstrekken aan het Instituut Sociaal Raadslieden en/of belanghebbenden..."

F. Nadere reactie verzoekster

Naar aanleiding van deze nadere reactie van de minister van 14 april 2007 merkte de gemachtigde van verzoekster bij brief van 12 juni 2007 het volgende op:

"...1. De antwoorden van MinFin op de vragen van de Nationale Ombudsman

Vraag 1 en 2

Mijn cliënten behoren tot de groep, die *tijdig* een aanvraag tot *verlenging* van zijn verblijfsvergunning (regulier of asiel) heeft ingediend (GBA-code 33) verblijft rechtmatig in NL en is verzekerd voor de volksverzekeringen.

Mijn klacht betreft alleen de groep vreemdelingen, die al rechtmatig in Nederland verblijft en tijdig een verzoek tot verlenging heeft ingediend. Voor deze groep geldt GBA-code 33.

GBA-code 31 en 32 betreft de vreemdelingen, die een eerste aanvraag verblijfsvergunning regulier (31) of asiel (32) indienen. GBA-code 98 betreft de vreemdelingen, die geen enkel verblijfsrecht (meer) hebben. Deze drie groepen vreemdelingen zijn inderdaad niet verzekerd voor de volksverzekeringen.

Vraag 4

Mijn twijfels over de legitimiteit van dit beleid heb ik al toegelicht in mijn brief van 8 maart 2007 (onderdeel d.).

In de laatste brief stelt het MinFin: *"De maatregelen waren getest en waren goed. Achteraf is er geen onderzoek meer gedaan, omdat daar geen aanleiding voor was."*

Hoe kan MinFin dit zo zeggen, terwijl er in 2004 slechts 9 gevallen van een onterechte VT Algemene Heffingskorting (AHK) waren vastgesteld? Die 9 gevallen vormden toch een uitermate smalle basis voor het ingevoerde beleid en gaven toch volop aanleiding om het beleid in een latere fase in beeld te brengen en te evalueren?

2. De antwoorden van MinFin op mijn vorige brief

Vraag b)

Hier schrijft MinFin dat "...degene die zijn verblijfvergunning tijdig verlengt, en daarmee rechtmatig verblijf houdt, verzekerd is en blijft voor de volksverzekeringen".

MinFin lijkt de juistheid van mijn standpunt te erkennen.

In dit verband wijs ik u nog op artikel 10 van het Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999. Hierin is bepaald dat de volgende vreemdelingen rechtmatig verblijf houden in Nederland en verzekerd zijn voor de volksverzekeringen:

- Lid 1 sub a;

degene, die vóór het aflopen van zijn verblijfstitel een verzoek tot verlenging indient;

- Lid 1 sub b:

degene, wiens verblijfstitel is ingetrokken maar daartegen bezwaar of beroep heeft aangetekend.

In lid 2 van artikel 10 is bovendien bepaald dat "de verzekering op grond van het eerste lid eindigt zodra onherroepelijk op de aanvraag, het bezwaar of het beroep is beslist". De verzekering voor de volksverzekering eindigt dus pas op de datum, dat de IND-afwijzing onherroepelijk wordt. Er geldt hier dus géén terugwerkende kracht tot de datum waarop de vorige verblijfsvergunning afliep.

Voorbeeld:

De verblijfsvergunning van Dhr X loopt af op 1 mei 2006. Hij dient een verzoek tot verlenging in op 15 april 2006. Op 1 november 2006 wijst de IND de aanvraag af. Dhr X dient een bezwaarschrift in op 1 december 2006 en de IND wijst dit bezwaar af op 1 februari 2007. Cliënt gaat in beroep op 1 maart 2007 en de rechtbank wijst het beroep af op 15 november 2007. Cliënt berust in deze afwijzing. Op 27 december 2007 wordt de uitspraak van de rechtbank onherroepelijk. Vanaf 27 december 2007 is dhr X niet meer verzekerd voor de volksverzekeringen.

Vraag c)

MinFin erkent, dat het belastingdeel van de VT behoort te worden uitbetaald. In de praktijk gebeurt dit niet. Gaat de Belastingdienst de uitvoeringspraktijk op dit punt wijzigen en zo ja, wanneer ?

Vraag e)

MinFin erkent, dat het beleid ook geldt voor de overige heffingskortingen. In de beantwoording van de Kamervragen van 25 juni 2004 en 16 december 2004 heeft de staatssecretaris echter uitsluitend gesproken over de algemene heffingskorting. De

reikwijdte van dit beleid is dus niet bekend bij de Tweede Kamer.

3.

Aanvullende klacht

De Belastingdienst heeft een nieuwe instructie voor de behandeling van de VT's intern verspreid. Deze instructie is - net als de vorige versie - niet openbaar. Daartegen dien ik bij deze een klacht in.

Ik protesteer tegen het feit, dat de Belastingdienst déze en de vorige instructie niet openbaar wil maken. Het is voor belanghebbenden niet mogelijk om te beoordelen welke regels en voorwaarden voor hen gelden. Deze regelgeving is op geen enkele manier kenbaar gemaakt aan de Staten-Generaal of aan belanghebbenden en is daarmee in strijd met het legaliteitsvereiste.

Indien deze aanvullende klacht vertraging zou opleveren in het doen van uitspraak in deze zaak, verzoek ik u deze buiten beschouwing te laten..."

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Interne instructie Belastingdienst voor aanvragen VT van mensen met een verblijfsstatus (versies van april 2005 en van mei 2007)

"...Code 31

Code 31 is aan de orde indien betrokkene nog in afwachting is van de definitieve beslissing op de aanvraag tot het verlenen van de verblijfsvergunning voor bepaalde tijd regulier. Deze verblijfstitel wordt verleend op grond van artikel 8, letter f of h VW. Betrokkene is niet automatisch verzekerd op grond van de volksverzekeringen. Op grond van artikel 11 BUB 1999 kan toch sprake zijn van verzekeringsplicht. Men moet wel in het bezit zijn van een tewerkstellingsvergunning. Als in strijd met de WAV arbeid wordt verricht, behoort men niet tot de kring van verzekerden en heeft men geen recht op het premie-deel van de heffingskortingen. Zie artikel 23 van het BUB 1999.

Code 32

Code 32 is aan de orde indien betrokkene nog in afwachting is van de definitieve beslissing op de aanvraag tot het verlenen van de verblijfsvergunning voor bepaalde tijd asiel. Deze verblijfstitel wordt verleend op grond van artikel 8, letter f of h VW. Betrokkene

is niet automatisch verzekerd op grond van de volksverzekeringen. Op grond van artikel 11 BUB 1999 kan toch sprake zijn van verzekeringsplicht. Met moet wel in het bezit zijn van een tewerkstellingsvergunning. Als in strijd met de WAV arbeid wordt verricht, behoort men niet tot de kring van verzekerden en heeft men geen recht op het premie-deel van de heffingskortingen. Zie artikel 23 van het BUB 1999.

Code 98

Deze code wordt vermeld indien betrokkene geen verblijfstitel meer heeft. Betrokkene is niet verzekerd op grond van de volksverzekeringen en wordt ook niet door het BUB in de kring van verzekerden getrokken. Betrokkene heeft derhalve geen recht op het premiedeel van de heffingskortingen..."

2. Algemene Ouderdomswet,

Artikel 6 van de AOW, eerste, tweede en derde lid

"1. Verzekerde overeenkomstig de bepalingen van deze wet is degene, die nog niet de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt en:

a. ingezetene is;

b. geen ingezetene is, doch ter zake van in Nederland in dienstbetrekking verrichte arbeid aan de loonbelasting is onderworpen.

2. Niet verzekerd is de vreemdeling die niet rechtmatig in Nederland verblijf houdt in de zin van artikel 8, onder a tot en met e en l, van de Vreemdelingenwet 2000.

3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan, in afwijking van het eerste en tweede lid, uitbreiding dan wel beperking worden gegeven aan de kring der verzekerden."

3. Algemene nabestaandenwet

Artikel 13, eerste, tweede en derde lid

"1. Verzekerde overeenkomstig de bepalingen van deze wet is degene, die:

a. ingezetene is;

b. geen ingezetene is, doch ter zake van in Nederland in dienstbetrekking verrichte arbeid aan de loonbelasting is onderworpen.

2. Niet verzekerd is de vreemdeling die niet rechtmatig in Nederland verblijf houdt in de zin van artikel 8, onder a tot en met e en l, van de Vreemdelingenwet 2000.

3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan, in afwijking van het eerste en tweede lid, uitbreiding dan wel beperking worden gegeven aan de kring der verzekerden."

4. Algemene wet bijzondere ziektekosten

Artikel 5, eerste, tweede en vierde lid

"1. Verzekerde overeenkomstig de bepalingen van deze wet is degene, die:

a. ingezetene is;

b. geen ingezetene is, doch ter zake van in Nederland in dienstbetrekking verrichte arbeid aan de loonbelasting is onderworpen.

2. In afwijking van het eerste lid zijn vreemdelingen die niet rechtmatig in Nederland verblijf genieten als bedoeld in artikel 8, onder a tot en met e en l, van de Vreemdelingenwet 2000, niet verzekerd.

4. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan, in afwijking van het eerste en tweede lid, uitbreiding dan wel beperking worden gegeven aan de kring der verzekerden voor zover het betreft (...). "

5. Besluit uitbreiding en beperking kring verzekerden volksverzekeringen 1999

Artikel 10, eerste lid

"Verzekerd op grond van de volksverzekeringen is de in Nederland wonende vreemdeling die na rechtmatig in Nederland verblijf te hebben gehouden in de zin van artikel 8, onder a tot en met e, of l, van de Vreemdelingenwet 2000;

a. voor de beëindiging van dit verblijf een aanvraag heeft ingediend om voortgezette toelating; of

b. binnen de termijn, genoemd in artikel 69, eerste lid, van de Vreemdelingenwet 2000, of buiten die termijn, ingeval artikel 6:11 van de Algemene wet bestuursrecht toepassing heeft gevonden, bezwaar heeft gemaakt of beroep heeft ingesteld tegen intrekking van de toelating in de zin van artikel 8, onder a tot en met e, of l, van de Vreemdelingenwet 2000"

6. Wet inkomstenbelasting 2001

Artikel 8.9, eerste lid

"Indien de *gecombineerde heffingskorting* door artikel 8.8 zou worden beperkt tot een niveau beneden het gezamenlijke bedrag van de algemene heffingskorting en de voor de belastingplichtige geldende arbeidskorting, kinderkorting, combinatiekorting, aanvullende

combinatiekorting, ouderschapsverlofkorting en levensloopverlofkorting wordt indien de belastingplichtige in het kalenderjaar gedurende meer dan zes maanden dezelfde *partner* heeft, de gecombineerde heffingskorting verhoogd tot het gezamenlijke bedrag van de voor hem geldende algemene heffingskorting, de arbeidskorting, de kinderkorting, de combinatiekorting, de aanvullende combinatiekorting, de ouderschapsverlofkorting en de levensloopverlofkorting (*zie ook: art. 44a Uitv.reg. IB 2001*)."

7. Antwoorden van de staatssecretaris Wijn (Financiën) van 9 juli 2004 op kamervragen van de leden Dezentjé Hamming en Visser over het toekennen van de algemene heffingskorting aan illegalen

" Vraag 1

Bent u er van op de hoogte dat een persoon die in Nederland verblijft zonder geldige verblijfsvergunning die samenwoont met een persoon met de Nederlandse nationaliteit dan wel met verblijfsvergunning, beschikking kan krijgen van de Belastingdienst over de algemene heffingskorting voor de weinig of niets verdienende partner?

Vraag 2

Deelt u de mening dat het onwenselijk is dat een persoon zonder geldige verblijfsvergunning en sofi-nummer in aanmerking kan komen voor de algemene heffingskorting?

Antwoord op vragen 1 en 2:

Het hebben van een sofi-nummer als zodanig is geen voorwaarde om in aanmerking te komen voor wettelijke aanspraken. Het sofi-nummer is een administratief hulpmiddel en geeft slechts aan dat betrokkene bij de Belastingdienst in de administratie is opgenomen. Voor de Wet op de Inkomstenbelasting 2001 is het van belang is of iemand aan de fiscale voorwaarden voldoet om in aanmerking te komen voor de uitbetaling van de algemene heffingskorting. Iemand die geen geldige verblijfsvergunning heeft, maar aan de fiscale voorwaarden voldoet, heeft dan ook recht op het inkomstenbelastingdeel van de algemene heffingskorting. Door de per definitie beperkte controle vooraf binnen het huidige proces Voorlopige Teruggaaf kan het voorkomen dat een persoon die in Nederland verblijft zonder geldige verblijfsvergunning een algemene heffingskorting krijgt uitbetaald voor zowel het inkomstenbelastingdeel als het premiedeel. Bij de controle achteraf zal dit in voorkomende gevallen gecorrigeerd worden door het opleggen van een definitieve aanslag.

Vraag 3

Kunt u aangeven hoeveel beschikkingen aan personen zonder sofi-nummer zijn afgegeven?

Antwoord:

Er is momenteel nog een onderzoek gaande naar het aantal beschikkingen voorlopige teruggaaf aan personen zonder geldige verblijfsvergunning. Het is derhalve nog niet duidelijk hoeveel gevallen het betreft.

Vraag 4

Op welke termijn en op welke manier maakt u aan deze ongewenste situatie een einde?

Antwoord:

Vanaf het jaar 2005 wordt de voorlopige teruggaaf veelal automatisch uitbetaald. In verband met de invoering van dit nieuwe proces zijn er maatregelen getroffen die moeten voorkomen dat de voorlopige teruggaaf ten onrechte of tot een te hoog bedrag wordt vastgesteld. Eén van deze maatregelen is dat er onder meer vooraf gecontroleerd wordt op de verblijfsrechtelijke status. Als basis voor deze controle zullen de gegevens uit de Gemeentelijke Basisadministratie over de verblijfsrechtelijke status worden gebruikt. Dit betekent dat met ingang van 1 januari 2005 aan een in Nederland verblijvend persoon zonder geldige verblijfsvergunning geen automatische voorlopige teruggaaf wordt verleend. Indien er vervolgens alsnog een schriftelijk verzoek voor de voorlopige teruggaaf algemene heffingskorting wordt ingediend, dan zal de verblijfsrechtelijke status mede bepalen of er recht bestaat op de algemene heffingskorting.

1: Bij ongehuwde partners is de voorwaarde dat betrokkene meer dan zes maanden onafgebroken een gezamenlijke huishouding voert en gedurende die tijd op hetzelfde woonadres in de basisadministratie persoonsgegevens staat ingeschreven, zie artikel 1.2, 1e lid, letter b van de Wet IB 2001."

8. Antwoorden van staatssecretaris Wijn (Financiën) van 26 januari 2005 op kamervragen van de leden Dezentjé Hamming en Visser over het toekennen van de algemene heffingskorting aan illegalen

"Vraag 1

Zijn de resultaten van het aangekondigde onderzoek naar belastingfaciliteiten voor illegalen 1 bekend? Wilt u deze aan de Kamer toezenden?

Vraag 2

Worden de onterecht voorlopig toegekende algemene heffingskortingen voor het jaar 2004 inderdaad teruggevorderd?

Antwoord op vragen 1 en 2:

Het onderzoek naar het aantal beschikkingen voorlopige teruggaaf 2004 aan personen zonder geldige verblijfsvergunning is inmiddels afgerond. Uit het onderzoek is gebleken dat er in totaal negen beschikkingen ten onrechte of tot een te hoog bedrag zijn verleend. Voor zover sprake is van een onterecht verleende Voorlopige Teruggaaf is of wordt deze ingetrokken en teruggevorderd. Een tot een te hoog bedrag verleende Voorlopige Teruggaaf wordt gewijzigd en indien nodig teruggevorderd.

Vraag 3

Zijn de ICT-problemen die deze zomer zijn ontstaan bij de IND van invloed op de door de staatssecretaris van Financiën toegezegde verscherpte controle bij de voorlopige teruggaaf?

Vraag 4

Is de staatssecretaris van Financiën nog steeds in staat zijn toezegging na te komen dat aan illegalen vanaf 2005 geen voorlopige teruggaaf wordt verleend?

Vraag 5

Is de staatssecretaris van Financiën bereid de fiscale voorwaarden, zoals opgenomen in de Wet IB 2001, zodanig aan te scherpen dat illegalen niet meer in aanmerking kunnen komen voor de algemene heffingskorting?

Antwoord op vragen 3, 4 en 5:

In verband met de invoering van het nieuwe proces Automatische Voorlopige Teruggaaf met ingang van 1 januari 2005, zijn er zoals vermeld in het antwoord op de Kamervragen van 25 juni 2004 maatregelen getroffen die moeten voorkomen dat de voorlopige teruggaaf ten onrechte of tot een te hoog bedrag wordt vastgesteld. Eén van deze maatregelen is dat er onder meer vooraf gecontroleerd wordt op de verblijfsrechtelijke status. Als basis voor deze controle zullen de gegevens uit de Gemeentelijke Basisadministratie over de verblijfsrechtelijke status worden gebruikt. Na de ontvangst en na de beoordeling van een aanvraag om een verblijfsrecht wordt immers geautomatiseerd door de IND een verblijfstitel verzonden naar de Gemeentelijke Basisadministratie.

Voorzover de ICT-problemen bij de IND in verband met de verblijfstitlevering aan de Gemeentelijke Basisadministratie tot twijfel kunnen leiden bij de controle, is met de IND overeengekomen dat de verblijfsrechtelijke gegevens handmatig gecontroleerd worden door het zogenoemde Koppelingsbureau van de IND.

De belastingwetgeving maakt geen onderscheid tussen mensen met en mensen zonder verblijfsvergunning. Indien inkomen wordt genoten, wordt dit belast, ongeacht de aanwezigheid van een verblijfsvergunning. Mede door de uit het onderzoek blijkende

omvang en de getroffen maatregelen zie ik thans onvoldoende reden om voor de algemene heffingskorting een uitzondering te maken. De samenhang in het systeem wordt daarmee geweld aangedaan. Ook vanuit een oogpunt van gelijke behandeling ligt een dergelijke stap niet in de rede. Toekenning van het premiedeel binnen de algemene heffingskorting, het overgrote deel dus, stuit af op het feit dat betrokkenen niet verzekerd zijn. Onder deze omstandigheden zie ik geen aanleiding wijzigingen aan te brengen in de wettelijke voorwaarden voor toekenning van de algemene heffingskorting.

Concluderend ben ik van mening dat met de getroffen maatregelen het niet of slechts bij een zeer uitzonderlijke fout mogelijk is dat aan een in Nederland verblijvend persoon zonder geldige verblijfsvergunning ten onrechte het premiedeel van de algemene heffingskorting wordt toegekend.

1: Kamervragen Dezentjé Hamming en Visser inzake het toekennen van de algemene heffingskorting aan illegalen, ingezonden 25 juni 2004.

2: Zie antwoorden Kamervragen 25 juni 2004 (Aanhangsel - Handelingen nr. 1908, vergaderjaar

2003-2004)."

9. Antwoorden van staatssecretaris Wijn (Financiën) van 7 april 2005 op kamervragen van het lid De Wit over de uitbetaling van de algemene heffingskorting aan mensen met een verblijfsstatus

"1. Heeft de Belastingdienst de uitbetaling van de algemene heffingskorting aan mensen met een verblijfstatus gestopt? Zo ja, gebeurt dit om te kunnen vaststellen of zij legaal in Nederland verblijven? Zo neen, wat is dan de reden?

2. Kunt u zich voorstellen dat mensen met een minimuminkomen die legaal in Nederland verblijven in de problemen komen als de uitbetaling van de voorlopige teruggaaf wordt stopgezet? Zo neen, waarom niet?

3. Is het waar dat uitbetaling voor de tweede achtereenvolgende maand niet gegarandeerd wordt? Zo ja, waarom? Zo neen, waarom niet?

Antwoord op vraag 1, 2 en 3:

Nee. De Belastingdienst heeft de uitbetaling van de algemene heffingskorting aan mensen met een verblijfsrechtelijke status niet gestopt.

In verband met de invoering van het nieuwe proces Automatische Voorlopige Teruggaaf zijn met ingang van 1 januari 2005, zoals vermeld in de antwoorden op Kamervragen van 25 juni 2004 en 16 december 2004, maatregelen getroffen die moeten voorkomen dat de

voorlopige teruggaaf ten onrechte of tot een te hoog bedrag wordt vastgesteld. Een van deze maatregelen is dat er onder meer vooraf gecontroleerd wordt op de verblijfsrechtelijke status.

Als basis voor die controle gebruikt de Belastingdienst de gegevens uit de Gemeentelijke Basisadministratie (hierna: GBA). Als er sprake is van een ongeldige verblijfsrechtelijke status, dan verleent de Belastingdienst geen automatische VT aan die belastingplichtigen.

Voor de (automatische) VT 2005 heeft de Belastingdienst deze controle toegepast. Dit heeft ertoe geleid dat belastingplichtigen met een VT 2004 die volgens de gegevens in de GBA geen geldige verblijfsrechtelijke status hadden uitgezonderd zijn van de automatische VT 2005.

In de praktijk heeft een aantal belastingplichtigen gereageerd op het niet ontvangen van een (automatische) voorlopige teruggaaf 2005. Naar aanleiding hiervan heeft de Belastingdienst nader onderzoek verricht. Daarbij is in veel van die gevallen gebleken dat de in de GBA vermelde status niet up to date was en inmiddels wel een geldige verblijfsstatus voorhanden was bij de IND.

De Belastingdienst heeft deze mensen geadviseerd alsnog een verzoek om voorlopige teruggaaf indienen.

4. Kunnen de medewerkers van de Belastingdienst eenvoudig bij het aan de naam gekoppelde sofi-nummer op het scherm zien dat iemand een verblijfsvergunning heeft? Zo ja, waarom wordt dan de betaling toch gestopt en onderzocht of iemand legaal in Nederland verblijft? Zo

neen, waarom niet?

Antwoord op vraag 4:

Als basis voor de controle op de verblijfsrechtelijke status gebruikt de Belastingdienst de gegevens uit de GBA. De Belastingdienst kan echter niet zien of deze informatie in alle gevallen nog actueel is. In gevallen waarin een verzoek om voorlopige teruggaaf afgewezen zou moeten worden op basis van de gegevens uit de GBA, stelt de Belastingdienst vragen aan belastingplichtige en de IND. Daarmee voorkomt de Belastingdienst dat belastingplichtigen met een inmiddels gewijzigde verblijfsrechtelijke status ten onrechte worden geconfronteerd met een afwijzende beslissing van de Belastingdienst over de voorlopige teruggaaf.

5. Bent u bereid ervoor te zorgen dat mensen niet onnodig in de financiële problemen worden gebracht doordat de uitbetaling van de voorlopige teruggaaf nog langer wordt stopgezet? Zo ja, hoe gaat u dat doen? Zo neen, hoe lang moeten mensen nog wachten op geld waar ze recht op hebben?

Antwoord op vraag 5:

Ja, de Belastingdienst zal bij de (automatische) voorlopige teruggaaf 2006 (najaar 2005) extra aandacht besteden aan de communicatie op dit punt, zodat belastingplichtigen in geval van een wijziging van niet-geldige verblijfsrechtelijke status naar geldige verblijfsrechtelijke status, zelf tijdig een voorlopige teruggaaf kunnen aanvragen. Ontvangt de Belastingdienst het verzoek op of na 1 december, dan wordt het bedrag van de voorlopige teruggaaf uitbetaald in het daaropvolgende jaar, verdeeld over het aantal resterende maanden. De eerste uitbetaling volgt doorgaans zes weken na indiening van het verzoek."

10. Memorie van Toelichting op de Wet inkomstenbelasting 2001 (Tweede Kamer der Staten Generaal, vergaderjaar 1998-1999, kamerstuk 26 727, nr. 3.

"De omzetting van de belastingvrije som in een heffingskorting leidt ertoe dat in de samenloop tussen belasting- en premieheffing een aantal verbijzonderingen noodzakelijk zijn, die tegelijkertijd een verdergaande integratie van belasting- en premieheffing tot gevolg hebben. De regels, waarin deze verbijzondering zijn vervat, zijn deels terug te vinden in de Wet inkomstenbelasting 2001 en worden voor een ander deel opgenomen in de Wet financiering volksverzekeringen. De kern van deze bepalingen is, dat de heffingskorting uiteenvalt in een component voor de inkomstenbelasting, een component voor de AOW, een component voor de ANW en een component voor de AWBZ. De vraag of recht bestaat op de heffingskortingscomponent voor de inkomstenbelasting wordt beantwoord in de Wet inkomstenbelasting 2001, terwijl de vraag of recht bestaat op de afzonderlijke componenten voor de volksverzekeringen beantwoord wordt aan de hand van de regelgeving in de Wet financiering volksverzekeringen."